

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»
Філософський факультет
Кафедра філософії та соціології
Школа юного філософа та соціолога

ЗБІРНИК УЧНІВСЬКИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ ІЗ
СУСПІЛЬСТВОЗНАВСТВА

Я і суспільство моєї мрії

Івано-Франківськ
2016

УДК_316.06:082:17.021.2

ББК 60.55.35

Я 11

Рекомендовано до видання Вченою радою філософського факультету
Державного вищого навчального закладу
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
(протокол № 9 від 20.04.2016 р.)

Рецензенти:

В.К. Ларіонова, доктор філософських наук, професор
М.Ю. Голянич, кандидат філософських наук, професор
О.Б. Гуцуляк, кандидат філософських наук, доцент

Відповідальний редактор:

М.В. Дойчик, кандидат філософських наук, доцент

Редакційна колегія:

І.М. Гоян, доктор філософських наук, професор
І.Ф. Кононов, доктор соціологічних наук, професор
О.Я. Дойчик, кандидат філологічних наук, доцент
І.В. Кучера, кандидат історичних наук, доцент
О.В. Федик, кандидат психологічних наук, доцент

Я 11

Я і суспільство моєї мрії. Збірник учнівських наукових праць із суспільствознавства / Вст. сл. проф. Кононов І.Ф., відп. ред. доц. Дойчик М.В. – Івано-Франківськ : «Пагорб», 2016. – 104 с.

© Редакційна колегія, 2016
© Автори статей, 2016
© ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» 2016

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
Philosophy Faculty
Philosophy and Sociology Department
“Young Philosopher and Sociologist” School

**SENIOR PUPILS’ ESSAYS: COLLECTION OF SCIENTIFIC
PAPERS ON SOCIAL STUDIES**

The Society of My Dream

Ivano-Frankivsk
2016

UDK_316.06:082:17.021.2

BBK 60.55.35

Ya 11

Printing recommended by Academic Council of Philosophy Faculty
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
(record of proceedings # 9 since 20.04.2016)

Reviewers:

Viktoriya K. Larionova, PhD (Philosophy), Full Professor
Mykhailo Yu. Golyanych, PhD (Philosophy), Professor
Oleh B. Hutsulyak, PhD (Philosophy), Associate professor

Editor-in-chief:

Maksym V. Doichyk, PhD (Philosophy), Associate professor

Editorial Board:

Ihor M. Goyan, PhD (Philosophy), Full Professor
Illya F. Kononov, PhD (Sociology), Full Professor
Oksana Ya. Doichyk, PhD (Philology), Associate professor
Iryna V. Kuchera, PhD (History), Associate professor
Oksana V. Fedyk, PhD (Psychology), Associate professor

Ya 11   **The Society of My Dream.** Senior pupils' essays:
Collection of scientific papers on Social Studies / [Preface
by. prof. Kononov I.F.], [ed. by ass. prof. Doichyk M.V.] –
Ivano-Frankivsk : «Pahorb», 2016. – 104 p.

© Editorial Board, 2016
© Authors of Essays, 2016
© V.Stefanyk Precarpathian
National University 2016

ЗМІСТ

Проф. Кононов І.Ф. Естафета надії.....9

Есе «Я і суспільство моєї мрії» виконали автори:

Андрійчук С.Ю., ЗОШ І-ІІІ ст. № 22, м. Івано-Франківськ.12

Андрюшенко С.В. Чмирівський НВК «Школа-гімназія»,
Луганська область..... 15

Басараб Н.І. ЗОШ І-ІІІ ст. № 12 ім. І. Франка,
м. Івано-Франківськ.....18

Бутенко А.В. ЗОШ І-ІІІ ст. № 22, м.
Івано-Франківськ 21

Вагилевич М.Р. Брошнів-Осадська ЗОШ І-ІІІ ст.,
Івано-Франківська область.....25

Дзвінчук Р.В. Івано-Франківський обласний ліцей-інтернат
для обдарованих дітей із сільської місцевості,
м. Івано-Франківськ.....36

Зіньковська М.Ю. Чмирівський НВК «Школа-гімназія»,
Луганська область.....40

Кролицька О.М. Івано-Франківський обласний
ліцей-інтернат для обдарованих дітей із сільської
місцевості, м. Івано-Франківськ.....43

Кушнірик Х.В. ЗОШ І-ІІІ ст. № 22, м. Івано-Франківськ...	48
Лазор Н.В. Завадківська ЗОШ І-ІІІ ст., Львівська область...	53
Пантелюк Д.Ю. Рожнівський НВК «Гуцульщина» ім. Ф. Погребенника НаУКМА Косівської районної ради, Івано-Франківська область.....	59
Пенкалюк С.В. ЗОШ І-ІІІ ст. № 12 ім. І. Франка, м. Івано-Франківськ.....	67
Романюк А.І. Брошнів-Осадська ЗОШ І-ІІІ ст., Івано-Франківська область.....	69
Семенюк І.В. Рожнівський НВК «Гуцульщина» ім. Ф. Погребенника НаУКМА Косівської районної ради, Івано-Франківська область.....	79
Сергєєва Т.С. Рожнівський НВК «Гуцульщина» ім. Ф. Погребенника НаУКМА Косівської районної ради, Івано-Франківська область.....	86
Шміляк М.М. Рахівська ЗОШ І-ІІІ ст. № 3, Закарпатська область.....	92

CONTENTS

Prof. Illya F. Kononov “Race of Hope” 9

*The authors of the essays on the topic
“The Society of My Dream” are:*

Andriychuk S.Yu., Secondary School # 22, Ivano-Frankivsk...12

Andryushchenko S.V. Chmyrivsk Educational Complex
«Gymnasium», Luhansk region..... 15

Basarab N.I. I. Franko Secondary School # 12,
Ivano-Frankivsk.....18

Butenko A. V. Secondary School # 22, Ivano-Frankivsk 21

Vahylevych M.R. Broshniv-Osada Secondary School,
Ivano-Frankivsk region.....25

Dzvinchuk R.V. Ivano-Frankivsk regional boarding school
for talented country children, Ivano-Frankivsk.....36

Zinkovska M.Yu. Chmyrivsk EC «Gymnasium»,
Luhansk region.....40

Krolitska O.M. Ivano-Frankivsk regional boarding school
for talented country children, Ivano-Frankivsk 43

Kushniryk Kh.V. Secondary School # 22, Ivano-Frankivsk.....	48
Lazor N.V. Zavadka Secondary School, Lviv region.....	53
Pantelyuk D.Yu. F. Pogrebennyk EC «Gutsulshchyna» of Rozhniv,NaUKMA, Kosiv regiona administration, Ivano-Frankivsk region.....	59
Penkalyuk S.V. I. Franko Secondary School # 12, Ivano-Frankivsk.....	67
Romanyuk A.I. Broshniv-Osada Secondary School, Ivano-Frankivsk region.....	69
Semenyuk I.V. F Pogrebennyk EC «Gutsulshchyna» of Rozhniv,NaUKMA, Kosiv regiona administration, Ivano-Frankivsk region.....	79
Serheyeva T.S. Pogrebennyk EC «Gutsulshchyna» of Rozhniv,NaUKMA, Kosiv regiona administration, Ivano-Frankivsk region.....	86
Shmilyak M.M. Rakhiv Secondary School # 3, Zakarpattya region.....	92

ЕСТАФЕТА НАДІЇ

Соціологи фіксують у свідомості сучасної української молоді дивне поєднання високих патріотичних настроїв і готовності до еміграції. Це – симптом проблемності нашого нинішнього суспільного розвитку. Справа тут не тільки в тому, що в Україні молодій людині важко знайти достойну роботу. Справа в проблемності перспективи, яка дозволить миритися з тимчасовими труднощами і вірити в те, що ми все це подолаємо. Отже, справа в обґрунтованій мрії в наше спільне майбутнє.

На мою думку, цю потребу спільної мрії добре відчували мої колеги з філософського факультету Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, започаткувавши конкурс есе старшокласників «Я і суспільство моєї мрії». Як багато важливих речей в нашому сучасному суспільстві, це – ініціатива ентузіастів. Мотором всієї цієї акції став заступник декана згаданого факультету Максим Вікторович Дойчик. Йому це болить, і він не може цього не робити, хоча його не спонукає до цього держава або ще хтось.

В Україні проводяться й інші конкурси для старшокласників. Але започаткований конкурс есе вирізняється своєю перспективною орієнтацією. На цьому варто зупинитися окремо. Офіційний дискурс в нашій країні набув суттєвої ретроорієнтації, будучи зосередженим на історії, етнографії чи на мові. Івано-франківці пропонують старшокласникам подумати про перспективну модель майбутнього нашої країни.

Даний збірничок есе об'єднав старшокласників з крайніх точок України: з її заходу і з її сходу. Його матеріали

підтверджують ще одне спостереження соціологів: чим молодші мешканці заходу і сходу нашої країни, тим більше у них спільного.

Нехай думки школярів ще світяться відображеним світлом засвоєного на уроках, але почуття їх щирі. І в цих почуттях неприйняття соціальної несправедливості, яка стала звичайною в нашій країні. Ось Роксоляна Дзвінчук з Івано-Франківська пише: *«Щодня я зустрічаюся з двома типами людей: одні хочуть мати гроші, не працюючи, інші готові працювати, не багатіючи.<...> Перші хочуть все і одразу. Вони називають себе бізнесменами і вирощують товстого живота для статусу. Бридкі істоти, які живляться банкнотами і радіють, коли інші працюють»*. З її словами перегукуються слова, якими починає своє есе Станіслав Андрющенко зі Старобільського району Луганської області: *«Я мрію про суспільство, в якому взаємовідносини між різними верствами населення не будуть такими напруженими. На жаль, в Україні багатші люди часто зневажають бідніших, а ті в свою чергу критикують заможніших»*. Старшокласник тут же зазначає: *«Наше суспільство далеке від ідеалу, має безліч недоліків та вад. Інколи здається, що воно приречене на повний крах. Але тільки ми в змозі змінити його на краще»*. В останніх словах не лише тривога, але і надія на власні сили.

Збірник есе, який Ви тримаєте в руках, свідчить про те, що наша молодь розчарована в сучасному розвитку України, але вона не має якоїсь чіткої альтернативної моделі для своєї країни. Тому суспільний ідеал змальовується через етичні категорії. Наталія Лазор зі Львівської області висловлює думку багатьох своїх товаришів: *«У майбутньому*

я хочу бачити суспільство, де пануватиме гармонія, любов та затишок, де буде мир і спокій! Бо, на мою думку, саме цього не вистачає суспільству на даному етапі. Люди холодні й жорсткі, вони не справжні, бо бояться...».

Моральне чуття поєднує усі покоління в нашому суспільстві, і саме це вселяє надію. Незважаючи на усі випробування, які випали на долю нашого народу останнім часом, його духовне життя зберігає свою тяглість, яка стосується і суспільного ідеалу соціальної справедливості.

Хочеться, щоб ця перша збірка дістала продовження у наступній серії пошуків молодих авторів тих перспектив, що поєднують усю Україну. Поєднують і в мріях, і в діях!

*Доктор соціологічних наук,
професор Ілля Кононов*

АНДРІЙЧУК СЕРГІЙ ЮРІЙОВИЧ,

17 років,

11-А клас ЗОШ І-ІІІ ст. №22,

м. Івано-Франківськ.

Науковий керівник:

Малахова Ірина Михайлівна,

вчитель правознавства, історії

та предмету «людина та суспільство»

ЗОШ №22, м. Івано-Франківськ.

Починаючи це есе, я хочу звернути увагу на те, що таке суспільство. Це не просто група людей. Суспільство відрізняється тим, що воно має спільну думку, спільну мету, до якої воно йде крок за кроком. Яке ж для мене «ідеальне» суспільство? Таким його можна назвати тільки тоді, коли люди, котрі в ньому живуть, наділені добротою, поважають всіх навколо і самих себе; коли люди дбайливо ставляться до середовища, в якому вони проживають, запобігають тому, щоб природа не була на межі руйнування; коли ніхто нікого не прагне обдурити тільки задля того, щоб наповнити свої кишені новими купюрами гривень чи навіть доларів; коли у ньому живуть люди хоча б трішки подібні на тих відчайдуш, які йшли під кулі заради нашого з Вами майбутнього, заради нашої з Вами Батьківщини – юної, проте дуже сильної духом держави, яка гордо зветься – Україна. Ці люди самовідданні, вони бажають тільки миру для всіх, хто живе на нашій з Вами землі. Це – суспільство, де не просто «існує», а квітне народовладдя, де «слуги народу» таки дійсно слуги. В ідеальному суспільстві, кожен знає, що почати треба з самого себе, тому що з думкою про те, що «він це не робить, тому і я

не буду робити», суспільства не збудуєш. Крім того, в ідеальному соціумі молодь знає свою історію, адже всім нам відомо – історії притаманно повторюватись.

Зараз дуже багато відомих людей на своїх сторінках в інтернеті публікують розумні вислови. Я хочу процитувати чудові слова Святослава Вакарчука: «Потрібно кожному змінювати щось у собі. Якщо ти станеш іншим, і навколо тебе мільйон людей стануть іншими, то й країна почне змінюватися». Як я вже говорив раніше, не потрібно надіятись на інших, а потрібно сподіватись тільки на самого себе. Також в наш час дуже багато іноземців, які прийняли Україну як рідну неньку, прийняли її так, як не можуть прийняти декотрі з нас. Одним із них є білорус Моджахед, який говорить, що зараз є дуже багато людей, які не прагнуть змінити моє суспільство, вони прагнуть його зруйнувати.

Всі ми розуміємо – так, ідеальним суспільство не може бути, але... Але можна його зробити близьким до ідеалу. От якби мені дали можливість помінати хоч щось у моїй країні, я б, як це не банально звучить, почав із влади. Так, зараз в Україні йде війна, так, важко щось міняти, але, шановні «слуги народу», Ви самі знали, на що Ви йдете. Ви прийшли до влади з обіцянкою на те, що ви зміните моє суспільство. Минуло вже 2 роки, а нічого так і не змінилось. Я не можу звинувачувати тільки владу, бо знаю, що й прості люди чинять так само, кожного дня брат обманює брата, а син – рідну матір. На другому етапі своїх змін я б почав із законів, правил поведінки . Давайте будемо дивитись правді в очі, зараз дуже багато людей йдуть всупереч закону, але для чого? Їх це аж ніяк не прославить. Також я б хотів, щоб кожен у моєму суспільстві займався своєю справою.

Неможливо не згадати про природу. Ми навіть не беремо до уваги те, як сильно ми знищуємо природу кожного дня і нічого не робимо для того, щоб запобігти цьому.

Я б хотів, щоб я і мої однолітки, почали змінювати наше суспільство на справжнє «суспільство моєї мрії», щоб тих, хто в ньому живе не спіткало ніяке горе, щоб у ньому панувало добро, а все зло перебралось подалі від нас. Щоб кожен знав, що він є частинкою цього суспільства і він має повне право сказати слово, не боячись того, що завтра тобі погрожуватимуть. Я хочу, щоб ці зміни почались вже найближчим часом і тоді світ стане кращим.

Це есе віддзеркалює моє уявлення про ідеальне суспільство. Але якби не події 2014 року та так звана АТО, то навряд чи я б написав його. Я дуже хочу, щоб хоча б одне з того, що я написав, втілилося в життя якщо не мною, то кимось іншим, але не залишилось простими словами. Та для цього потрібно діяти разом, адже коли ми разом – ми сила! Дуже дякую, що прочитали його.

АНДРЮЩЕНКО СТАНІСЛАВ ВОЛОДИМИРОВИЧ,

17 років,

*11 клас, Чмирівський навчально-виховний комплекс
"Школа- гімназія", Старобільський р-н, Луганська обл.*

Науковий керівник:

Петренко Сергій Васильович

вчитель історії та правознавства

Чмирівський навчально-виховний комплекс

"Школа- гімназія", Старобільський р-н, Луганська обл.

Наше суспільство далеке від ідеалу, має безліч недоліків та вад. Інколи здається, що воно приречене на повний крах. Але тільки ми в змозі змінити його на краще.

А яким має бути ідеальне суспільство? Особисто я мрію про чесне, справедливе, толерантне, морально чисте, прогресивне, патріотично налаштоване суспільство, яке добре ставиться до природи.

На першому місці я поставив чесність не випадково. Зараз це питання стоїть дуже гостро. На превеликий жаль, люди досі налаштовані на те, що за гроші можна придбати все. А найстрашніше, що це призводить до корупції та несправедливості в суспільстві: неправильні рішення суду, результати голосувань, прийом на роботу тощо. Я сподіваюся, що наша країна зможе викоринити це найближчим часом.

Толерантності в суспільстві хотілося приділити трохи більше уваги. Вона повинна спостерігатися в усіх її проявах: расовій, етнічній, гендерній, віковій та ін. У нашому суспільстві дуже гострою проблемою є саме расова нетолерантність, що спричинена досить малою кількістю

представників інших рас, окрім європеїдної. Як не соромно це казати, але і в моєму класі я чую жарти, анекдоти, які мають расистський зміст. Проблема гендерної нерівності в Україні, на щастя, вже не є такою гострою, якою вона була колись, та в суспільстві, про яке я мрію, обов'язково повинні бути гендерна та расова рівності.

Я мрію про суспільство, в якому взаємовідносини між різними верствами населення не будуть такими напруженими. На жаль, в Україні багатші люди часто зневажають бідніших, а ті в свою чергу критикують заможніших. Та я думаю, що люди, неважливо до якого класу вони належать, повинні співпрацювати один з одним, бо тільки єдиними ми зможемо подолати будь-які перешкоди, які можуть трапитися нам.

В світі є таке явище як консерватизм, його головними засадами є прихильність до існуючих норм та вороже ставлення до нового. На мою особисту думку, консервативне суспільство не в змозі довго існувати, або воно просто сильно відстане від інших. Саме тому суспільство моєї мрії є прогресивним, тим, яке постійно вдосконалюється, шукає нові форми взаємозв'язків усередині себе.

Окремо слід виділити таку якість суспільства, як піклування про навколишнє середовище. Як жахливо, коли йдеш по вулиці міста, а на узбіччі лежать обгортки від цукерок, пляшки, поліетиленові пакети. Звичайно їх прибирають постійно, але сміття з'являється знову й знову. А якби суспільство пам'ятало ту істину, що «чисто не там, де прибирають, а там, де не сміять», то не було б тих екологічних проблем, які ми маємо зараз. Як сказала одна з

моїх однокласниць: «Екологічна катастрофа може початися з кинуті на землю обгортки».

Дуже важливим є патріотичне налаштування у суспільстві, бо воно не може існувати, якщо люди не мають національної гідності, не усвідомлюють себе як частину одного цілого, не люблять свою Батьківщину, не цінують її культуру та традиції. Саме патріотичне виховання ще з малих літ є запорукою міцного та сильного суспільства.

Наостанок можу сказати, що це тільки найголовніші критерії суспільства, про яке я мрію. Сподіваюся, що наше суспільство колись стане інакшим, кращим, аніж воно є зараз. А змінити його зможемо тільки ми самі. Популярне сьогодні гасло стверджує: «Україна починається з тебе». Хотілося б, щоб кожен, хто почув його, задумався над цим і відповів собі на питання: «А в якій країні хочу жити я?»

БАСАРАБ НАТАЛІЯ ІГОРІВНА,

17 років,

11-А клас, ЗОШ № 12 ім. І. Франка,

м. Івано-Франківськ.

Не довго жив я в світі ще,
Та встиг чимало вже зазнати
(Іван Франко)

Для початку давайте розберемось, що таке «Я» і «суспільство».

Я – особистість. А під «особистістю» розуміють стійку систему соціально значущих рис, що характеризують особу як члена того чи іншого суспільства або спільноти. **Суспільство** – соціальна самодостатня система, заснована на взаємовідносинах людей у процесі реалізації особистих потреб. Виходить, що суспільство складається з певних «Я». А в кожного «Я» є свій власний світогляд і, так би мовити, своя точка зору. І я не виняток. Роздумуючи над суспільством моєї мрії, можна почати фантазувати без кінця-краю, як я любила у дитинстві, але залишимо це більш романтичним натурам і поговоримо про реальні речі. У віці 17 років я навчилась об'єктивно сприймати світ і добре аналізувати події, які в ньому відбуваються. Я не прагну створити казку, де завжди світить сонце і всі люди живуть безтурботним життям, а прагну реальних змін. Часто люди недооцінюють своє значення у суспільстві. Часто ми чуємо: «Що мені до тих подій у світі? Мені ще потрібно дітей покупати, їсти зварити, по-прибирати. Нехай політики цим займаються!» А чому так? Бо це наша байдужість. До тих

пір, поки життя в суспільстві не почне стосуватися особисто кожного, ми будемо сидіти, склавши руки, і мріяти.

Я б хотіла, щоб у нашому суспільстві не існувало слова ВІЙНА. Щоб це було нічим іншим, як безглуздим набором звуків, не мало жодного тлумачення чи наглядного прикладу. Щоб воно не вживалося в лексиконі і навіть не впливало в найпотаємніших думках!!! Вважаєте це нереальним? Це реально. Проблема тільки у мисленні. Спробую пояснити. Друга світова війна є наймасштабнішою війною в історії людства. Які причини її виникнення? Несправедливі кордони, невдоволення країн, які програли у Першій світовій війні, неефективність роботи Ліги нації, глобальна економічна криза, пропаганда СРСР «світової революції». По пунктах усе це узагальнено, і «**країна**» звучить, як певна особа. А фактично так воно і є. На чолі країни стоїть одне з тих «Я», котрі формують суспільство. Серед усіх країн, що приймали участь у війні є шістьдесят одне керівне «Я», а у їхньому підпорядкуванні мільйони маленьких «я». Тож задумайтесь.

Іван Франко писав:

«Не в людях зло, а в путах тих,
Котрі незримими вузлами
Скрутили сильних і слабих
З їх мукою і їх ділами.»

На фоні власних проблем ми стали байдужими. Ми прагнули змін так, що не помітили, як почали вбивати. Вбивати не тільки чужих, а й рідних через особисті переконання. Ми стали меркантильними, прагматичними та цинічними. Ми і ніхто інший. Та не вчить нас історія. Живемо в ХХІ ст., і в нас за вікном війна. Люди гинуть,

влада самостверджується, а ми очолюємо хіба що «диванні війська». Ми кричимо, що у нас демократія та відправляємо чоловіків в АТО. Ми мітингуємо проти влади, а отримуємо у відповідь «двохсотих». Ми кажемо, що все зрозуміли та знову беремо в руки зброю...

А кожен з них – сестра і брат.

Нащо їм холод ржавих ґрат?

Нащо їм сліз гіркі потоки?

І він вперед ступив два кроки:

- Стріляй. Розвідник я, солдат.

(А.Малишко)

А на закінчення мені б хотілось сказати, що я прагну жити в суспільстві без злиднів і страху, в суспільстві, в якому є тільки високі почуття та гармонія.

БУТЕНКО АНГЕЛІНА ВОЛОДИМИРІВНА,

17 років.

11-Б кл., ЗОШ №22,

м. Івано-Франківськ.

Науковий керівник:

Малахова Ірина Михайлівна,

вчитель правознавства, історії

та предмету «людина та суспільство»

ЗОШ №22, м. Івано-Франківськ.

На жаль, суспільство у наш час далеке від ідеалу, адже багато хто з його членів не дотримуються елементарних правил. Але на моїй рідній Батьківщині – Україні – живуть люди, які захоплюють мене, надихають та дають змогу рухатися вперед. Усі бійці зони АТО заслуговують на пошану, адже не кожен у змозі так безстрашно та гідно боротися за наше з Вами життя.

На мою думку, саме зараз, у такий переломний для країни період, суспільство почало змінюватися на краще. Тепер ми не сидимо на диванах та не ниємо про те, як погано жити, але й самі робимо кроки до нового життя.

Великий відсоток суспільства становить молодь – нове покоління, яке через декілька років буде формувати нашу з Вами державу. Але сучасна молодь поступово деградує. В моральному та духовному значенні. Світ заповнили засоби масової інформації, які є позитивним ресурсом, якщо ним не зловживати.

Пам`ятаю, як я ще малою бігала в дворі, гралася, сміялася, у мене було безтурботне дитинство... А що тепер? Вийдеш у двір, а діти, навіть дошкільного віку, всі у своїх

гаджетах. Нічого поганого немає у сучасній технології, навпаки це дуже добре, що ми рухаємося вперед, але діти стають залежними. Вони й день прожити без своїх ігор та соціальних мереж не можуть. Отже, до чого це веде? До зникнення індивідів? Створення бездумної нації? Невідомо.

Старше покоління також формує наше з Вами суспільство. Вони мають досвід та величезний багаж знань. Але й серед них дехто-таки помиляється. От вчора, наприклад, була сильна гроза, бабуся без парасольки бігла за автобусом, а водій перед самим її носом зачинив двері, бо вона пенсіонерка. Хіба так можна? Треба хоч трохи поважати людей, їхню гідність, якими вони б не були. Що таке ті нещасні чотири гривні в порівнянні з безцінним життям? Так, сьогодні знецінюється наше з Вами життя. Люди стали бездумними, черствими, безсердечними та байдужими. А що зробило їх такими? На мою думку, це життя ламає людей, незважаючи на стан здоров'я, посаду та зовнішність. Всі ми припинили радіти простим речам, як-от сонечку, першим квітам навесні, першому снігу, коханню, маленьким цілям, мріям. Ми перестали радіти за когось. Ми зациклились на собі, нам неважливий стан наших знайомих, ми все робимо тільки для себе. Це нас і пожирає зсередини. Ми не бачимо елементарних речей. Кудись біжимо, а варто лише зупинитися на мить. Послухати, як співають пташки, бринять струни хмаринок, як промені сонця виграють, як дихає місто, як гуде все навкруги і вдихнути аромат життя, набратися сил, відчути енергію. Тоді ми справді знайдемо себе, знайдемо своє місце у суспільстві.

Зазвичай, люди хочуть все і одразу, але так не буває. Лише важкою працею ми здобуваємо те, чого хотіли. Всі

нарікають на владу, екологію, інших людей, звинувачуючи всіх і все у своїй проблемі. Але це не так, ми не хочемо вірити в те, що ми є ковачами свого щастя. І тільки ми можемо змінити своє життя. Не є розумно лише говорити, треба діяти, не стояти на одному місці, щось робити. Як кажуть: «треба починати з себе», якщо ми хочемо реальних змін, не на словах та обіцянках, а на вчинках. Обіцяти може кожен, а от дотримати слова – лише сильна духом людина, яка здатна на самостійні вчинки. Це є показником нашої з Вами відповідальності. Адже коли щось обіцяєш, потрібно виконувати, не можна кидати слова на вітер.

От так із суспільством. Я хочу мати певність у завтрашнім дні, не хочу бути обманутою порожніми обіцянками, не хочу стати тим роботом, який ходить на ненависну роботу, не хочу заробляти мізер, на який до завтра не проживеш, не хочу брехні та байдужості стосовно себе. Хочу жити у вільному суспільстві, де з твоєю думкою рахуються та прислухаються до неї. Незважаючи на всі проблеми у нашому суспільстві та країні, хочу, щоб людство стало трохи тепліше і добріше, як сонечко після дощу. Хочу миру, спокою та свободи. І я впевнена, що настане той день, коли все це буде реальністю, а не моїм сном. А зараз для того, щоб так і було, потрібно набратися терпіння та йти до мети, адже всі мрії та думки матеріальні. Навіть, якщо ти – маленька піщинка у великій пустелі, ти – її складова, вона без тебе ніщо. Так і в суспільстві, ти є рушійною силою, яка рухається до омріяного суспільства.

Необов'язково бути президентом, головне залишатися людиною з великої букви: не залишати друга в біді, завжди прийти на допомогу, шанувати своїх батьків та берегти їх, як

вони берегли та виховували нас з народження; любити все, що робить тебе щасливим, не зупинятися на досягнутому, завжди знаходити вихід з будь-якої ситуації. Не можна нехтувати свої національні традиції та забувати своїх предків, зневажати свою рідну мову та державу, в якій ти народився.

Особисто для мене важливо, щоб людина знала свою історію, історію походження своїх предків, бо мова, історія та звичаї – це наш генетичний код, закладений нам ще змалку.

Тому плекаймо нашу країну, нашу мову! Змінюймо наше суспільство, змінюймося самі, будуймо все краще для нового покоління. І ми побачимо, як усе змінюється разом з нами. Я вірю в існування суспільства моєї мрії, вірю в те, що завтра стане трішки краще. Люди усвідомлюватимуть всю серйозність та відповідальність, яка лежить на них і є запорукою нашого майбутнього. Суспільство буде тою силою, яка рухає все і розвиватиметься надалі, адже ідеалу немає меж.

ВАГИЛЕВИЧ МАРІЧКА РОМАНІВНА,

15 років,

*10-А кл., Брошнів-Осадська ЗОШ І-ІІІ ст.,
Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, смт Брошнів-
Осада.*

Науковий керівник:

Павляк Ярослав Михайлович,

вчитель історії та правознавства,

*Брошнів-Осадська ЗОШ І-ІІІ ст.,
Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, смт Брошнів-
Осада.*

Вивчаючи нелегке минуле України, неможливо не замислитись над його майбутнім. Мабуть, не має жодної людини, яка б обійшла це питання і не мала особистої точки зору на цю тему. І для мене це дуже важлива проблема. Не має такої доби, такого тижня, щоб я не замислилась над своїм майбутнім, майбутнім моєї країни. Через це я почала захоплюватися неперевершеними сторінками історії України, знаходячи все більше подій, схожих на сьогоднішні. З часом я вже почала думати, що якщо б деякі політичні діячі краще знали нашу історію, багато помилок можна було б уникнути.

Проблеми молоді непокоїли суспільство в усі часи, і тоді, коли люди похилого віку були молодими, і коли їх батькам було по вісімнадцять, і вони тільки обирали, якою дорогою їм піти. Проблемою сучасних молодих людей є професійне самовизначення. Яку професію обрати? В який навчальний заклад піти навчатися? Чи вистачить у батьків коштів заплатити за навчання? Як показують різноманітні опитування, більшість випускників, закінчуючи школу,

остаточно не відповіли для себе на всі ці питання. Дуже часто рішення приймається вже в останню хвилину, а роздуми про правильність вибору ще певний час продовжують турбувати молоду людину і її батьків. Але, головна проблема ще попереду – це працевлаштування. Чи знайде молодий спеціаліст роботу за спеціальністю після закінчення навчального закладу? Відповідь на це питання не завжди є ствердною. Особливо це стосується невеликих міст і містечок.. Саме тому близько 80% випускників планують по закінченню професійного навчання шукати роботу у великих містах. Дійсно, проблеми, які хвилюють сучасну молодь, різноманітні. Сьогоднішні молоді люди здаються набагато дорослішим своїх однолітків 60-х або 70-х років. Але це означає також і те, що молодь сьогодення розумнішає і розуміє, що сподіватися, окрім як на себе, ні на кого. Ось це і є той переломний пункт. Зрозумівши це, хтось ступає на слизький шлях забуття, а хтось завзято, з усіх сил продовжує боротися. І ті, хто продовжує боротися, справді заслуговують на повагу. Але як писав великий поет, співець глибоких почуттів людини Володимир Сосюра:

Не можна любити народів других,
коли ти не любиш Україну.

Поет звертався, насамперед, до молоді, бо майбутнє України пов'язане з долею молодого покоління, і від того, наскільки щиро воно любитиме Україну, залежатиме її доля.

Для того, щоб визначитися з перспективами розвитку суспільства, потрібно з'ясувати, як же виникло суспільство.

«Стихійні соціологи» зазвичай називають три гіпотези походження суспільства: еволюційну («праця створила людину», перетворивши стадо в співтовариство виробників);

теологічну («Бог створив людину і заповів їй Закон»); космічну («все це справа рук інопланетян»).

Як уже зазначалося, суспільство виникає тоді, коли виникає суспільне життя, тобто взаємини людей перестають бути спонтанними і хаотичними, а набувають певної структури. Наука пропонує такі теорії походження суспільства: сексуальну, гендерну, інструментальну.

Суспільство – сукупність усіх засобів взаємодії та форм об'єднання людей, що склалися історично, мають спільну територію, загальні культурні цінності та соціальні норми, характеризуються соціокультурною ідентичністю її членів. Цей термін вживається і на позначення конкретного виду суспільства з його історичними, економічними, культурними особливостями (наприклад, українське суспільство). До найхарактерніших сутнісних рис суспільства належать:

- спільність території проживання людей, що взаємодіють між собою;
- цілісність і сталість (єдине ціле);
- здатність підтримувати та відтворювати високу інтенсивність внутрішніх зв'язків;
- певний рівень розвитку культури, система норм і цінностей, покладених в основу соціальних зв'язків між людьми;
- автономність та самодостатність, самовідтворення, саморегулювання, саморозвиток.

Якщо людське суспільство виникло разом з людиною, то громадянське суспільство утворилося лише протягом останніх століть. Його становлення

пов'язано із розвитком різноманітних форм приватної власності, ринкової економіки та свободи економічного вибору, твердженням демократичних порядків, права і свободи людини і громадянина, із освідченням цінності вільної громадської та відповідальної особистості.

Найпершою ознакою відповідальної, гідної, демократичної особистості є її толерантність стосовно інших. Взаєморозуміння та толерантність є запорукою людяності в суспільстві. Кожен по-своєму розуміє значення цих слів. Для когось це любов до інших, для когось терпіння, а для деяких ці риси взагалі не відіграють особливої ролі у житті.

Що розуміють під толерантністю представники різних вікових і гендерних груп суспільства?

Найбільш типовими відповідями є такі:
Настя, 13 років:
«Як на мене,

толерантність означає ввічливість. Толерантність дуже допомагає людям в житті. Толерантні люди мають багато друзів, з ними приємно спілкуватися та проводити час. Я розумію, що не завжди буваю ввічливою, і дуже хочу це виправити. Буду вчитися хорошим манерам та майстерності спілкування з людьми». Ігор Васильович, батько: «Про поняття толерантності ніхто не розкаже краще, ніж Біблія. Там є такий вислів «Стався до інших так, як хочеш, щоб ставилися до тебе». Оце і є толерантність». Жанна, продавець: «Мій син Славко – найменший у класі, через це однокласники часто глузують з нього та ображають. Цих дітей не навчили поняттю толерантності та поваги до людей, і через це страждають інші. Тому вважаю, що необхідно змалечку прищеплювати дітям основи поведінки в суспільстві, буде краще і для них, і для оточуючих». Поділившись своїми думками і наведеними міркуваннями інших, я сподіваюся знайти однодумців – людей, небайдужих до того, в якому суспільстві будуть жити вони, їхні діти й онуки. Зробімо правильні висновки! Адже будувати суспільство без толерантності та взаємоповаги не можливо. Це дуже важливо для тих, хто прагне мати щасливе і здорове майбутнє.

Яким я уявляю суспільство своєї мрії?

Однією із найжахливіших проблем будь-якого суспільства та, зокрема, нашої країни є війна. *Війна*. Просто слово. П'ять літер. Але скільки асоціацій пробуджує в нас воно! Біль, героїзм, патріотизм, туга за близькими людьми, ненависть та любов.

Багато років працюючи заради того, щоб Україна відбулася як розвинута держава в комплексі усіх складових

цього поняття: політичної, економічної, енергетичної, інформаційної незалежності, мислячі люди все більш переконуюся в тому, що ця мета недосяжна у відриві від творення сучасної ефективної гуманітарної політики. Через цю проблему у наших дітей сформувалося зовсім неправильне уявлення про суспільство, де панує тільки війна. Ось, погляньте, як виглядає війна «очима дітей»:

Говорячи особисто про мене і про моє ставлення до подій, я можу сказати, що мені, перш за все, шкода тих людей, які склали своє життя за українську свободу. Ці люди, безумовно, справжні герої. Вони наважилися вийти на вулицю, протистояти складній системі влади, у підпорядкуванні якої були елітні загони міліції, армія, інші сили і повноваження. Багато з цих сміливих людей загинули. Основне завдання для всіх нас, для свідомих українців, у тому, щоб не забути героїв і своїми діями зробити так, щоб їх смерті були немарними, щоб життя в нашій країні стало кращим і більш комфортним. Я переконана, що події, які відбулися в Україні, навряд чи можуть залишити когось байдужими. Переважна більшість з тих, хто міг за ними спостерігати, напевно перейнявся повагою до наших героїв. Але справу ще не закінчено. Подвиг Героїв Небесної сотні повинен бути продовжений усіма нами – ми маємо зробити життя в Україні кращим.

Одного разу я задумалася: а якби мені пощастило стати президентом, то щоб я зробила для своєї країни, свого суспільства.

По-перше, я б відновила закон про смертну кару. Патологічним злочинцям не повинно бути місця серед людей, але треба обов'язково розібратись: винна людина чи ні. І тільки якщо вона скоїла жорстокий злочин, то повинна понести суворе покарання.

У сфері медицини я б у кілька разів збільшила фінансування і зробила її безкоштовною на ділі, а не на папері. Ось недавній приклад: моєму восьмирічному братикові «пощастило» потрапити до лікарні з гострим животом. Лікарі відразу ж поцікавилися у батьків, чи є у них гроші. І поки вони внесли потрібну суму, дитину ніхто не збирався лікувати. А це ж страшно! Що може бути важливіше здоров'я людини? У багатьох містах немає елементарного обладнання для обстеження пацієнтів. Проте, міська влада вкладає бюджетні гроші на споруду фонтанів, стадіонів, тротуарну плитку і т.д. Безперечно, це теж важливо, але пріоритет я все ж таки віддала б медицині.

Я би відродила вітчизняну промисловість, яка дасть нові робочі місця і сприятиме наповненню державного бюджету. Це означає, що працівники бюджетної сфери отримуватимуть гідну зарплату, люди похилого віку – пенсію. Збільшаться і соціальні виплати. Ось наприклад моя бабуся пенсіонерка, вона хворіє на цукровий діабет і отримує пенсію в розмірі 1000 гривень. При цьому вона повинна заплатити за комунальні послуги половину, а решта коштів йде на медикаменти. А на що ж тоді жити? Наскільки мені відомо, в Ізраїлі пенсіонерка може утримувати всю сім'ю і до

того ж дозволяти собі їздити на закордонні курорти, а в нашій країні ці люди ледве зводять кінці з кінцями.

Саме таким я хочу бачити моє майбутнє, та майбутнє моїх близьких, коли кожна людина може жити у комфорті та затишку, не боятись, що скоро придуть і дадуть повістку твоєму татові, братові чи чоловікові, коли нарешті в Україні запанує мир, коли кожна людина може займатися будь-якою справою і отримувати гідну заробітну плату.

Я вважаю, що долю держави створюють люди. Від того, якими будуть громадяни держави, залежить її майбутнє. Я вірю в майбутнє своєї

країни! Та чи можливо не вірити такому народові, який породив великих державотворців: княгиню Ольгу, Володимира Великого, Ярослава Мудрого, Михайла Грушевського. Згадаймо і українців-дослідників минувшини: Нестора Літописця, етнографа, фольклориста, дослідника історії українського козацтва Дмитра Яворницького. А хто з нас не їв запашного яблука Симиренка? Його сорт – однойменний ренет – прославився на весь світ. Українці – рушійна сила прогресу світу. Вірю – найбільшою гордістю є тільки він, український народ і ти, моя Україно. Працьовита, горда, волелюбна, добра, милосердна.

Ми маємо будувати своє майбутнє, аналізуючи помилки сучасності. Немає грошей, діти помирають, багато безпритульних тварин. Маленькі діти залишаються без опіки

батьків, їх віддають до притулків, де до чужих дітей нікому нема діла. Наше суспільство саме допускає такий вчинок, коли заради грошей жінка забуває про свій обов'язок матері – залишає свою рідну кров без сім'ї. Безхатченки, безпритульні діти, сироти, хворі без шансу на допомогу люди, беззахисні тварини, що блукають голодними та побитими по наших вулицях, расизм, пригноблення інших націй у нашій країні, порушення свобод і прав людини – це наша жахлива сучасність, яку ми повинні виправити.

Я мрію жити в цивілізованому демократичному суспільстві, де всі люди мають рівні права та обов'язки, де люди поважають честь та гідність інших людей. Де всі громадяни працюють і це їм приносить задоволення, і де вони не думають, на які гроші прожити завтра, а знають, що держава ніколи їх не кине напризволяще, і хочу знайти способи змінити суспільство, щоб жити в такому, в якому я хочу жити.

Я сподіваюсь, що моя держава в майбутньому буде будуватись на принципі: «Моя держава – моя фортеця». Мені б дуже хотілося аби люди в Україні розмовляли рідною мовою. Наша мова є однією з наймилозвучніших в усьому світі, і забувати про це – злочин! Я мрію, щоб Україна славилася на весь світ своїм патріотизмом, добрими та гостинними людьми. І не буде в моїй країні місця байдужості, расизму, несправедливості. Кожна людина, що мешкає в Україні буде шанованою та захищеною, знайде захист та підтримку. «Українець» буде звучати гордо і жодна людина не зможе зганьбити своєї нації. Адже люди є головною складовою суспільства. А що можна змінити в

людях? Це характер, звички, менталітет; і тільки змінивши це, можна побудувати щасливе майбутнє.

Наприкінці хочу сказати, що я дійсно пишаюся тим, що живу в цій країні, дихаю її повітрям, спілкуюся з синами і доньками цієї землі. Такої героїчної держави, мабуть, нема ніде більше на Землі. У нас дівчата читають в трамваях і пишуть вірші на лекціях з фізики. У нас на грошах зображені поети, а не президенти. У нас посміхаються щиро, а говорять чесно. У серці не закреслити те, що мої батьки народили мене тут, те, що я сказала перше слово в Україні. Мені ніколи не забути колискову з дитинства. Я – українка і сподіваюся, що моя Україна мене не розчарує. Я вірю в патріотів. Я вірю в себе. Я вірю в цю державу. Я довіряю цьому повітрю – воно тримає небосхил. Я вірю цим горам – вони тримають надію. Я вірю цим людям – вони тримають слово. І моя дитина народиться тут. Я з посмішкою уявляю, як моя любима людина, моя дочка буде йти до української школи та навчатися, як життя відкриє дверцята справжньому і чесному на її шляху, як вона буде цінувати кожну мить щастя в країні добрих і вірних людей, цінувати друзів і просто людей, цінувати Батьківщину і просто землю. Цінувати віру, мати надію, чекати на справжнє кохання. Я бачу своє майбутнє саме таким. І сподіваюся на краще.

Література

1. Арцишевський Р.А. Громадська освіта. Глобальні проблеми сучасності: посібник для загал. навч.закладів / Р.А. Арцишевський та ін. – К. : Генеза, 2002. – 233 с.

2. Ми – громадяни України: навч. посібник з громадянської освіти для 9(10) класу середніх загальноосвітніх навч. закладів / О. Пометун, О. П. Дем"янчук, І. Ігнатова та ін. – Львів : НВФ «Українські технології», 2002. – 256 с.

ДЗВІНЧУК РОКСОЛЯНА ВАСИЛІВНА,

17 років,

*11-Ф кл., Івано-Франківський обласний ліцей-інтернат
для обдарованих дітей з сільської місцевості,*

м. Івано-Франківськ.

Науковий керівник:

Садкова Наталія Яківна

вчитель історії та правознавства,

*Івано-Франківський обласний ліцей-інтернат
для обдарованих дітей з сільської місцевості,*

м. Івано-Франківськ.

Перші уявлення про суспільство як систему співжиття людей формувалися з найдавніших часів розвитку інтелектуальної культури людства. Великий внесок у визначення суспільства внесли стародавні мислителі: античні мислителі Платон та Аристотель, їхні послідовники: І. Кант, Г. Гегель, Й. Фіхте, К. Маркс, М. Вебер. Копатись у скирті праць – робота невдячна. Проаналізувати концепцію поколінь філософів та звести все до спільного знаменника – геніально!

Багаторічна та важка праця кожного дозволяє нам вивести одне поняття. Отже, суспільство – це сукупність усіх видів взаємодії та форм об'єднання людей, що склалися історично, в якій знаходить вияв їх взаємозалежність один від одного. Людей у суспільство об'єднують головним чином три ознаки – спільна культура, територія та ідентичність.

Суспільство моєї мрії позбавлене нероб.

Щодня я зустрічаюся з двома типами людей: одні хочуть мати гроші, не працюючи, інші готові працювати, не

багатіючи. Останні горбляться на ділянках землі і живуть з надією на добрий урожай. Вони не вимагають грошей, більше того, ці люди не розуміють, як за таке отримувати винагороду. Так вони уявляють життя. Тільки-но став на ноги – працюй, ходиш до школи – байдуже, ти маєш працювати, одружився – тепер порання по господарству ділиться на два. Вони трудяться поки не помруть, а померти нема часу. Перші хочуть все і одразу. Вони називають себе бізнесменами і вирощують товстого живота для статусу. Бридкі істоти, які живляться банкнотами і радіють, коли інші працюють.

У моєму соціумі немає двох типів людей.

Суспільство моєї мрії живе одним днем.

Люди весь тиждень чекають п'ятницю, весь місяць – свята, весь рік – літа, і все життя – щастя. Вони живуть планами на завтра, забуваючи жити сьогодні.

У моєму соціумі люди насолоджуються життям.

Суспільство моєї мрії не знає трагедії.

Друга світова війна – найбільша біда всього людства. Кількість загиблих перевищує 42 млн. за 6 років. А ось ще одна найбільша трагедія всього людства: кількість хірургічних абортів у світі перевищує 45 млн. за 1 рік.

У моєму соціумі люди народжують.

Суспільство моєї мрії знає ціну речам.

Безліч хороших і добрих людей метушаться безсонними ночами в пошуках споріднених душ. Врешті-решт, нікого не знайшовши, вони купують повій. Найдорожчі в наш час красива симетричність обличчя і гарне тіло. Вони готові продати все, якщо їх влаштує ціна.

У моєму соціумі люди купляють речі.

Суспільство моєї мрії відверте.

Чому в коханні зізнаються, а в ненависті ні? Підбігаєш до людини, простягаєш їй коробку цукерок з запискою, а в ній: «це тобі, жалюгідна людино, я тебе зневажаю!» І цукерки ще такі огидні, завітрені, приторні, підтануті. Якщо тобі колись скажуть, що ти дуже добрий і розумний – не радій. Запитай, що їм від тебе потрібно.

У моєму соціумі слова сприймають буквально.

Суспільство моєї мрії має мету.

Світом править інерція. Люди народжуються за бажанням їхніх батьків, дорослішають через силу, отримують освіту, яка їм не потрібна, одружуються один на одному від нудьги, розмножуються, тому що так заведено, і вмирають, нічого після себе не залишивши. Просто тут так прийнято.

У моєму соціумі немає інерції.

Суспільство моєї мрії має вибір.

«Людина ще не встигла народитись, а біля її колиски вже стоять, тримаючи напоготові широкі та товсті пов'язки філософій, релігій, захоплень батьків, політичних систем» (Хосе Марті). Люди просто сліпо їдять все, що їм підкладають під руку: комунізм, здорову їжу, серфінг, балет, гіпноз, групові зустрічі, велосипеди, трави, католицтво, підняття тягарів, подорожі, вихід у себе, вегетаріанство, Індію, живопис, лист, скульптуру, диригування, автостоп з рюкзаком за плечима, йогу, злягання, азартну гру, пияцтво, тусовку, морожений йогурт, Бетховена, Баха, Будду, Христа, тактичні ракети, водень, морквяний сік, самогубство, костюми ручної вичинки, реактивні літаки, Нью-Йорк.

У моєму соціумі людей не осуджують за індивідуальність.

Суспільство моєї мрії – постсоціум.

Головна ознака суспільства – рамки, під які підводять кожного «індивіда». Норми моралі, етики, спілкування, віросповідання, танцю, мови, кольору шкіри, касти... Це душить. Людину скручують, зв'язують, і вона на все життя залишається загнужденою та осідланою, наче кінь. Світ кишить обезголовленими людьми. Найбільше нещастя для мене – це бути в натовпі.

У моєму соціумі суспільство в кожному з нас.

Література

1. Гарасимчук А.А., Палеха Ю., Шиян О.М. Соціологія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/27141/1/MP%20до%20CP%20та%20ПЗ%20з%20соц%20печ%20286М%202011.pdf>
2. Зборовський Г.Е. Історія соціології [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://elar.urfu.ru/bitstream/10995/27750/1/978-5-93190-335-4_2014.pdf
3. Назаренко Н.В., Воронянський В.О. Людина і світ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pidruchnyk.com.ua/478-lyudina-svt-nazarenko-vorokyanskiy-11-klas.ht...>

ЗІНЬКОВСЬКА МАРИНА ЮРІЇВНА,

16 років,

*11 клас, Чмирівський навчально-виховний комплекс
"Школа- гімназія", Старобільський р-н, Луганська обл.*

Науковий керівник:

Петренко Сергій Васильович

вчитель історії та правознавства,

Чмирівський навчально-виховний комплекс

"Школа- гімназія", Старобільський р-н, Луганська обл.

Для початку давайте з'ясуємо, що ж таке суспільство? Суспільство – соціальна самодостатня система, заснована на співпраці людей, зі своєю власною динамічною структурою взаємозв'язків його членів, об'єднаних сімейними узами, груповими, становими, класовими та національними відносинами. Перші види суспільства з'явилися ще за часів печерних людей, бо плем'я – це теж соціум. За тисячі років суспільство змінилося і стало таким, яким є зараз. Щоб змінити сучасне суспільство, треба змінювати фактори, які його формують, а саме людей та відносини між ними.

Я дуже часто мрію про своє майбутнє, мрію як складу добре екзаменати та буду навчатися у вищому навчальному закладі, хочу не помилитися з вибором професії, щоб своєю діяльністю допомагати людям і нашій країні. Думаю, кожна людина замислюється про те, що чекає її далі... Бо наше майбутнє і майбутнє держави тісно пов'язані. Я хочу жити в демократичному та цивілізованому суспільстві, де люди поважають честь і гідність інших людей, де для кожного на першому місці знаходяться моральні, духовні цінності, а не матеріальні. Хочу, щоб громадяни нашої країни були

щасливі, добре працевлаштовані. Я мрію, щоб Україна стала на правильний шлях розвитку: була могутньою, процвітаючою державою з гарною освітою та ефективною медициною, де люди впевнені в своєму майбутньому. Хочу, щоб в нашій країні не було безхатченків і сиріт. У нашому суспільстві зараз ще багато несправедливості та жорстокості. Я вважаю, що це не може продовжуватися ще тривалий час. Вірю – все зміниться. Я хотіла б жити у небайдужому до чужого болю світі, де кожна людина прагне допомогти слабкому. Ті, що більш заможні, повинні допомагати бідним, піклуватися про самотніх. Я сподіваюся, що скоро Україна підніметься в своєму розвитку, та на неї будуть рівнятися інші країни. Для цього потрібно довго і старанно працювати. Насамперед, розвивати економіку, турбуватись про людей та їхнє працевлаштування. Багато людей просто сидять вдома і не мають місця роботи. Ті, хто мають гарну освіту та володіють різними мовами, намагаються виїхати в іншу країну, де є добре оплачувана робота. Хоча вони б могли працювати на нашу країну і піднімати її економіку. Але я вірю, що в майбутньому українці зможуть реалізувати себе на Батьківщині, не покидаючи свою сім'ю і домівку. Дуже хочу, щоб наша країна не відставала від європейських країн у розвитку в цілому. Безумовно, все лише попереду. Адже Україна – молода країна, що повинна і буде розвиватись. Та історію творять її громадяни, незалежно від віку, статі і місця проживання. Кожна людина повинна бути свідомою та змінюватись на користь держави, бо це також дуже важливо. А що можна змінити в людях? По-перше, це характер, звички, менталітет. Не змінивши цього, навряд чи можна побудувати гарне суспільство, і це ми бачимо на прикладі

спроби побудови комуністичного суспільства. Але ніякі зміни суспільства неможливі з неосвіченими людьми, свідомість яких недостатньо сформована. Тож кожен повинен почати з себе! Україна пережила багато горя і негараздів, але вона не скорилася, стала незалежною, самостійною державою. Тому я сподіваюся, що скоро будуть говорити про наші наукові відкриття, спортивні досягнення, а всі громадяни нашої Батьківщини будуть пишатися своєю країною, її минулим і теперішнім. Також громадяни України мають поважати традиції, любити її, говорити українською мовою та робити все для того, щоб вона стала однією з провідних країн світу. Мрії та думки це, звичайно, дуже добре, але все-таки одними думками ми не допоможемо нашій країні, все це потрібно намагатися втілювати у життя, навіть якщо ви просто будете гарно виконувати свою роботу – це вже внесок в благополуччя нашої держави. Ми власними руками та силами творимо наше майбутнє! Я готова зробити все залежне від мене, щоб хоча б частина моїх мрій здійснилась; саме від нас залежить, яке суспільство дістанеться нашим дітям та онукам, і ми, нове покоління, повинні передати їм його кращим, аніж воно дісталось нам.

КРОЛІЦЬКА ОЛЕНА МИХАЙЛІВНА,

15 років,

*10-Ф кл., Івано-Франківський обласний ліцей-інтернат
для обдарованих дітей з сільської місцевості,*

м. Івано-Франківськ.

Науковий керівник:

Садкова Наталія Яківна

вчитель історії та правознавства,

*Івано-Франківський обласний ліцей-інтернат
для обдарованих дітей з сільської місцевості,*

м. Івано-Франківськ.

Якщо ти чогось зажадав, цілий
Всесвіт змовляється, щоб тобі допомогти
(Пауло Коельо)

Напевно, ця тема виявилася б ідеальною знахідкою для егоцентричного перфекціоніста або ж Алхіміка (знову ж таки Коельо).

Думаю, більшість людей ототожнили тезу «суспільство моєї мрії» із поняттям «ідеальне суспільство». Користуючись давно заїждженою тезою, «у кожного свій ідеал» (хоча не всі це розуміють і досі), тут не обійтися без такої «приправи» як егоїзм, бо «кожен міряє по собі», адже «своя сорочка ближче до тіла».

Отож суспільство моєї мрії не ідеальне ні в плані поведінки, ні звичок, ні характеру. І це зовсім не означає, що люди мають право на злочини чи будь-які правопорушення. Це означає тільки те, що кожен може бути таким, як він є: зі своїми рисами, темпераментом і характером. Люди можуть

помиляться, бути дивними і незрозумілими; різними за національністю, статтю, расою, релігією, із різними стереотипами, принципами і традиціями, стилями, поглядами на життя.

Вони можуть їсти, що хочуть, любити, кого хочуть, мріяти, думати, не як всі, бути божевільними, захоплюватись, розчаровуватись, знаходити, втрачати, плакати від щастя, сміятися до болі в животі, переживати, згадувати, забувати. Люди мають жити. Як писав Оскар Вальд, «будь собою – інші ролі вже зайняті» [1]. У цьому і «смак життя».

Суспільство моєї мрії можна описати однією фразою: «Людина може робити будь-що, якщо це не шкодить їй самій, іншим людям, чи природі».

До речі, часто забуваємо турбуватись про природу або хоча б не шкодити їй. Викидаємо сміття, забруднюємо воду. Проте найдивніше те, що всі про це говорять, засуджують, а потім йдуть і продовжують це робити. Проблема в тому, що кожен відчуває власну неважливість, незмогу протистояти тисячам людей, і, коли викидає якусь обгортку, заспокоює себе думкою про те, що це нічого не змінить, адже кожен день тисячі людей роблять так само. Але прості наукові дані змушують замислитись: чи варто? Пластикові пляшки розкладаються за 500 років, а найстійкіші – більше тисячі. Батарейка розкладається приблизно 200 років, при цьому забруднює важкими металами ґрунт площею близько 20 квадратних метрів, на глибині близько 5 метрів! [3].

І знову суспільство. Явище, яке зовсім немає права на існування – це людський осуд. Багато людей залежні від думки інших, і часто осуд руйнує їхні життєві цілі та шляхи.

Якщо це подолати, тоді одна людина повноцінно зможе протистояти тисячам таких-же, і один в полі вже воїн. Якщо ж комусь не подобається поведінка іншого, то він має керуватись таким принципом: «Я не маю права зневажати людину за її вибір; якщо це не подобається мені, то це не роблю я». «Кожен живе, як хоче, і розплачується за це сам»[1], – знову ж таки за Оскаром Вальдом.

Так само не має права на існування біль. Ні фізичний, ні моральний, бо невідомо, від якого людині гірше. У ньому немає «світлої» сторони, або ж я зовсім не розумію мазохістів. Він приносить тільки розпач.

Ще однією рисою такого суспільства має бути мотивація. І не треба ніяких книжок, що змушують щось робити. Якщо людина хоче, вона зробить. Найкраща мотивація – це успіх опонента. Не те, щоб я проти рівності, але, якщо людина хоче досягти більшого, то чому вона не може цього зробити (звісно, виключаючи всі антидемократичні шляхи)?

Щодо етикету, то він, звісно, має існувати, але не тільки на папері. Люди пам'ятають про те, яким ножем різати рибу, але забувають, що старшим треба поступатись місцем.

Ще одна «вічна» тема: гроші. Звісно, без них неможливо уявити суспільство, навіть омріяне, проте ми вже не керуємо ними, скоріше навпаки. Не треба переоцінювати їх роль. Всі ми трохи гобсеки. Бо безліч людей накопичує гроші до кінця днів, невідомо на що, відмовляє собі в усіх задоволеннях; а коли приходить остання мить – розуміє, що життя прожите дарма. Ганяючись за «брудними папірцями», людина втрачає все, не насолоджується життям, а тільки існує.

Що стосується держави, то в ідеалі має бути демократія (знову ж-таки, не на папері) з «нотками» ієрархії, бо хтось же має брати на себе відповідальність. І ще: нам треба позбутись тих, хто не зацікавлений у розвитку суспільства, бо тоді на нас чатує безповоротний регрес. Нам не потрібно багато людей, бо, інколи, десять людей за рік може зробити більше, ніж тисячі за десять. Говорять-же: «головне не кількість, а якість».

І, звичайно, людство без війни. Це явище, яке змушує сумніватися в існуванні людського розуму, бо ми через 350 тисяч років після життя Homo sapiens (першого предка сучасної людини) залишаємось такими ж неандертальцями. Невже тисячі років еволюції дали нам розум тільки для покращення якості зброї? Це трохи дивно з боку істот, які мають всього лиш одне життя.

І ще одна давня, але актуальна теза: доброта врятує світ. Так, з еволюцією людського розуму жити на землі стало легше, але чомусь люди не стають добрішими і щасливішими. У нас немає рабства, смертного вироку(в Україні), репресій, то де наше щастя і доброта? Ми забуваємо те, що вони в простих речах, бо дрібниці означають багато. Шкода, що для того, щоб щось цінувати, треба спочатку це втратити.

Отже, суспільство моєї мрії – гуманне, комунікабельне, демократичне, вмотивоване і мотивуюче, без кордонів, з різними ідеями. Це повністю реальне суспільство, яке ми можемо створити. Воно не ідеальне, а тільки таке, що й справді має право на існування. Варто тільки захотіти.

Література

1. Вайльд О. Портрет Доріана Грея [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrlib.com.ua/books-zl/printthebookzl.php?id=417&bookid=1&sort=0>
2. Коельо П. Алхімік: Роман / Паоло Коельо; [Пер. з порт. В.Морозова]; – Львів : ВНТЛ-Класика, 2002. – 128 с.
3. Прушинські О. День захисту навколишнього середовища [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://megasite.in.ua/118959-den-zahistu-navkolishnogo-seredovishha.html>

КУШНІРИК ХРИСТИНА ВАСИЛІВНА,

16 років,

11-Б кл., ЗОШ №22,

м. Івано-Франківськ.

Науковий керівник:

Малахова Ірина Михайлівна,

вчитель правознавства, історії

та предмету «людина та суспільство»

ЗОШ №22, м. Івано-Франківськ.

Сьогодні диктує людям правила, за якими ті повинні жити. І кожен з нас має їх дотримуватися, щоб зменшити число крадіжок, вбивств та інших негативних речей. Це і означає жити в суспільстві – бути законослухняним громадянином, освіченою, толерантною людиною. Проте виникає питання: хто ж додумався робити такі речі як, до прикладу, вбивства? Задля своєї вигоди чи то задоволення або можливо встановлення справедливості люди вигадали свої власні, варварські способи вирішення проблем. Такі люди забули про те, що вони живуть в суспільстві. У ХХІ столітті є багато гуманних способів для того щоб владнати напружену ситуацію, однак деякі люди все одно бажають власноруч помститися за ту чи іншу прикрість, що була заподіяна навмисне чи ні. На мою думку, вміння втамувати свою злість і жорстокість має бути притаманна усім людям світу, тоді справді в кожній країні буде існувати суспільство.

Для того, щоб сформувати ідеї про ідеальне суспільство, потрібно визначити, що це взагалі таке. Суспільство, на мою думку, – це сукупність груп людей з різними поглядами на життя, релігію, смаки в музиці чи

одязі, котрі вміють і можуть взаємодіяти одне з одним задля користі собі, своїй країні, світові. Що ж ми бачимо на сьогоднішній день у всіх куточках світу? Люди досі не навчилися жити в злагоді та розумінні одне з одним. Попри те, що світ уже бачив досить війн, боїв, репресій, голодоморів та інших проблем, людство так і не навчилося мислити й приймати рішення заради того, щоб таких бід не виникало зовсім. Я гадаю, проблема в тому, що люди згуртувалися в певні групи і діють тільки для власної користі, деколи забуваючи про тих, хто їх оточує. І хоча до справді ідеального суспільства людям ще варто працювати над собою, я б хотіла створити хоча б ідеальну його модель.

В очах людини, що знайома з війною ідеальне суспільство – мирне суспільство. Якби люди поважали себе, свою честь і свої права, то вони б ніколи не пішли на фронт вбивати людей і вбивати себе. Великі поети часів Другої світової війни часто описували війну і намагалися через свої твори достукатися до сердець читачів, прищепити їм пацифістські мотиви, проте за це вони часто жорстоко розплачувалися, адже тодішня влада, навпаки, вважала за потрібне продовжувати війну задля здобуття більшості земель та впливовості у світі.

Багато людей знайомі з творчістю видатного письменника Альбера Камю. У своєму романі «Чума» письменник називає війну «коричневою чумою». Зокрема, в романі звучать такі слова: «Дійсно, війна – це таки безглуздя, що, до речі, не заважає їй тривати довго». Також ми знайомимося з лікарем Ріє, котрий говорить, що кожен повинен добре робити свою роботу, а він таки робив її добре, адже в розпал чуми не покинув напризволяще своє місто, а

усіма силами допомагав його мешканцям вийти з тяжкої біди. Цей лікар може стати прикладом для кожного з нас.

Дехто вважає своїм обов'язком захищати свою країну від ворогів, але я вважаю, що зазвичай усі проблеми походять від неграмотності та недосвідченості влади, що не спроможна вирішити той чи інший конфлікт мирним способом. Сьогодні значною проблемою для українців є бездіяльність більшості депутатів, які бачать лише одну задачу: набити свої кишені грошима з державної казни. Навіть людина без жодних знань у сфері правознавства розуміє, що для ідеального суспільства потрібна ідеальна верхівка, котра могла б лояльно оцінювати всі проблеми, які виникають, а також змогла б уміло та вдало користуватися державними коштами та іншими цінностями країни. Якщо зараз виникає проблема з владою, то потрібно намагатися зарадити ситуації, а не сидіти без дій, кожен день спостерігаючи, як за «дела» урядовців страждають найкращі люди нашої держави, цвіт української нації. Змінивши теперішніх урядовців на молодих, амбіційних та розумних людей, які чесно і відкрито б вели свою політику, я вважаю, Україна змогла б вийти на новий рівень розвитку, і, можливо, зайняти не останнє місце в світі в усіх галузях, адже наша Батьківщина надзвичайно багата, родюча та красива країна, яка зараз, на жаль, належить людям, котрі зовсім не знають, як до неї ставитися.

Проте не можна покладати всю провину на урядовців і пора визнати, що й не всі звичайні люди готові змінити себе й своє життя на краще, відстоювати свої права гідно й чесно.

Яскравим прикладом гідності та справжньої суспільної волі для мене є вчинок студентів в місті Києві в 2014 році,

який згодом підхопили люди з усіх куточків країни. Революція Гідності є справжнім проявом суспільної думки. Проте знову ж-таки влада розпочала активну діяльність проти революції. Як жахливо вони розправилися з революціонерами... Вони намагалися скорити український народ, та занадто пізно зрозуміли, що цей народ – нездоланий. Тоді на захист своїх прав вийшли всі прошарки суспільства, люди всіх вікових категорій, які справді володіли мудрістю. Щоправда, жаль, що їм не судилося продовжувати їхні великі справи. Я гадаю, що кожна людина, яка хоч якось була причетна до цього, чи то бойкотуючи біля Білого дому, чи то надаючи революціонерам різного роду допомогу, виявила особливу підтримку своїй країні. Це – прояв найвищої любові до своєї країни, це – суспільство.

Говорячи про ідеальне суспільство, важко не сказати про повагу людей одне до одного. Історично склалося так, що люди належать до різних прошарків. Одні – багаті, інші – бідні, і ця межа між ними, яка вимірюється якимись папірцями, завжди була непереборною. На шляху до єдності й братерства завжди стояли гроші, а не істинне почуття любові та спорідненості. Отож, щоб побудувати ідеальне суспільство, варто пам'ятати про рівність усіх людей і про те, що гроші – це мінлива річ; сьогодні ти на коні, а завтра твій кінь може опинитися над тобою, а твій побратим допоможе тобі й підтримає, за умови, що ваші стосунки не будуть ніяк залежати від вашого матеріального становища. Також важливим аспектом є ставлення молодого покоління до старшого. Часто ми можемо побачити в транспорті дитину, яка сидить собі й спокійно грається з новісіньким телефоном,

подарованим батьками. А над нею чи ним стоїть людина похилого віку, що, можливо, пережила важке та насичене злиднями життя, і тепер, на схилі віку, коли хочеться мати спокій і повагу, людина її не отримує. Я вважаю одним з важливих чинників справжнього суспільства повагу до старшого покоління.

Отож, важливими рисами для ідеального суспільства, в моєму розумінні, є: вміння громадян відстоювати свої права законними методами, толерантне і виховане ставлення до людей з інших верств населення, незважаючи на їх вік, стать тощо; почуття власної гідності і повага до гідності інших; чесність і справедливість, особливо на владних посадах.

Якби моє суспільство було таким, яким я його уявляю, я впевнена, що я б намагалась бути гідною жити в ньому й робити все, що могло б покращити долю моєї держави та людей, які живуть у ній. Поки що наше суспільство не є ідеальним, але я сподіваюся і щиро вірю, що скоро воно буде таким.

ЛАЗОР НАТАЛІЯ ВАСИЛІВНА,

16 років,

10 клас, Завадківська ЗОШ І-ІІІ ст.,

Львівська обл., с. Завадка

Життя людське завмерло б на одній точці, якби юність не мріяла, і зерна багатьох великих ідей дозріли незримо в райдужній оболонці юнацьких утопій
(К.Ушинський)

Людина народжується, пізнає світ. І за словами Рея Бредбері, «перше, що дізнаєшся в житті – це те, що ти дурень. Останнє, що дізнаєшся – це, що ти все той самий дурень». Цікава думка, яка дає відповідь на чимало запитань. Наприклад, «Чому життя таке складне?» Не життя складне, а людина, яка настільки довершена, що інколи складається враження ніби вона зовсім недовершена. Недаремно ж Федір Достоєвський писав: «Людина є таїна. Її треба розгадати, і якщо будеш її розгадувати все життя, не кажи, що згаяв час; я займаюся цією таїною, бо ж хочу бути людиною».

Людина є художником власного життя, що черпає силу й натхнення в собі самому. Вона здатна вбити себе власними думками, власними припущеннями та ілюзіями. Вона, людина, може стати вічною Музою нескореного щастя.

У хвилини розпачу й печалі людина перетворюється в попіл, який вітер може легко й без жодного трепету знищити, розвіяти по світу, зробити брудом, мертвим порохом... Але так само легко попіл може перетворитися у безсмертний вогонь, який горітиме вічно, бо рано чи пізно вітер вщухне, настане мить затишку. Мабуть таким і є людське життя.

Людина, то помирає, то народжується заново, з новими силами та мріями.

Людина – це особистість, а суспільство – це скупчення індивідуальних особистостей. Волт Вітмен у «Пісні про себе» написав:

І те, що приймаю я, приймете й ви,
Бо кожен атом, котрий належить мені,
так само належить вам.

Саме так автор говорить читачеві, щоб довести йому, що кожна людина – це унікальний, але повторний світ. Бо в усіх людей практично ідентичні прагнення. Але найжахливіше, як на мене, те, що ми в своїх прагненнях забуваємо про інших, а не варто б, бо щастя одного неможливе без щастя, принаймні, більшості.

Рей Бредбері у своєму інтерв'ю говорив, що люди – ідіоти. «Вони нарobili купу дурниць: придумували костюми для собак, посаду рекламного менеджера і штуки на кшталт iPhone, не отримавши взамін нічого, крім кислого присмаку. А от якби ми розвивали науку, освоювали Місяць, Марс, Венеру... Хто знає, яким був би світ тоді? Людству дали можливість борознити космос, але воно хоче займатися споживанням: пити пиво і дивитися серіали». Ці слова викликали обурення у чималой кількості людей... Бо хіба можна бути проти геніальних досягнень цивілізації? Вони ж потрібні людям! Цього прагне суспільство! – так говорило багато людей... Так, цього прагне суспільство. Суспільство, яке активно деградує. Чому? Неможливо дати відповідь, бо причин, мабуть, безліч.

Мені важко описати суспільство моєї мрії, якщо покладатися лише на розум, бо якби ми слухалися нашого

розуму, то у нас ніколи не було б любовних стосунків. У нас ніколи не було б дружби. Ми ніколи не пішли б на це, тому що були б цинічні: «Щось не те відбувається», або: «Вона мене кине», або: «Я вже раз обпікся, а тому...» Дурниця це. Так можна втратити все життя. Кожного разу потрібно стрибати зі скелі та відрощувати крила по дорозі вниз. Тому я опишу суспільство своєї мрії, використовуючи власний досвід та думки, що виникають через безмірну кількість переживань.

У майбутньому я хочу бачити суспільство, де пануватиме гармонія, любов та затишок, де буде мир і спокій! Бо, на мою думку, саме цього не вистачає суспільству на даному етапі. Люди холодні й жорсткі, вони не справжні, бо бояться... Але чого? Кого? Усі ми однакові. Немає людини, яка б не хотіла бути щасливою. Просто своє щастя кожен шукає у чомусь іншому, розчаровується й перетворюється на «людину-автомат», «людину-вексель», яка все життя б'ється в ілюзії справжнього щастя, наче птаха в передсмертних судорогах, вона розчаровується... Її серце перетворюється в холодну крижинку, яка з часом стане могутнім холодним айсбергом. А ці айсберги, мабуть, як маленькі крижані кусочки з «Снігової королеви» потрапляють в серця інших навіки залишаючи слід розпачу, печалі, туги, смутку. Так і хворіють суспільства, бо все починається з одного. Тому матиму надію, що є той один, який спробує його зцілити...

Часто можна почути фразу: «Треба вміти жити». Але, на мою думку, це неправильно, бо жити не вчать. У життя немає правил і законів, а є винятки, які придумали люди. Життя потрібно пізнавати... Тому мені дуже хочеться, щоб

люди пізнавали світ і захоплювалися, насолоджувалися дрібницями миттєвостей, які й є основою всього великого і могутнього.

Хочеться, щоб люди не були настільки скрупульозними, бо світ глибокий і неповторний. Він сповнений мільйонами радісних усмішок та зустрічей, які надають нового сенсу зорям... Саме так! Чиясь усмішка може змінити долю зірки на небі, вона здатна надати їй особливого блиску.

Хочу, щоб люди цінували кожен день життя, бо воно наче струна музичного інструменту (мабуть скрипки), яку надзвичайно легко обірвати. Щоб вони створювали нові акорди для ще ніжнішої і прекраснішої мелодії свого життя.

Прагну, щоб люди усвідомлювали, що випробування на шляху – це всього лише урок. Його потрібно пізнати, зрозуміти і йти далі, шукати у всьому позитив і пам'ятати, що після зими завжди йде весна!

Буде чудово, коли люди навчаться розуміти один одного, поступатися в чомусь, навчаться прощати і бачити в усьому тільки хороше, і знатимуть, що все в цьому світі залежить тільки від тебе, від твого бажання, від наполегливості до самовдосконалення. Всі ми дуже близькі до цього, але постійно щось заважає нам відкрити в собі ті якості, які заховані занадто глибоко в нас, щось заважає нам в тій чи іншій ситуації перебороти себе і зробити іноді щось, чим інші могли б пишатися, чим можна захоплюватися, за що можна полюбити.

У кожному з нас існує світ, про який ми навіть не підозрюємо, і не намагаємося знайти. Ми бачимо те, чого насправді немає, і ми створюємо це самі, не замислюючись.

Ми рушимо всі наші мрії власноруч, не здогадуючись про наслідки. Неможливо відповісти на такі риторичні питання, як: «Що правильно, а що ні, бути чи не бути?» Але завжди є право вибору, і воно тільки за нами. Ми – вершители своїх доль. Від нас залежить, яким буде наше майбутнє, бо «життя пройде немов вода, і відцвіте, немов вишнева гілка. В житті одна помилка – не біда, біда, коли усе життя – помилка...»

«Життя – це п'яна, сліпуча гра, це – стрибок з парашутом, це ризик, ти падаєш, але знову встаєш на ноги, це – те, що називається «вилізти із шкіри», це – туга і відчай, якщо не вдається зробити намічене...» (Пауло Коельо).

Так, життя дуже коротке, щоб можна було дозволити собі розкіш прожити його погано, тому плакати потрібно щиро, любити палко, говорити яскраво, цінувати кожну відведену хвилинку часу... Бо Час, саме він, дарує нам і забирає у нас усе найкраще. Тому я ще раз хочу звернутися до геніальної творчості Рея Бредбері, який у романі «Марсіанські хроніки» чудово писав про той же Час, який є вічним Секундантом кожної людини, і який людина цинічно вбиває... «Сьогодні вночі в повітрі пахло Часом. Він посміхнувся, подумки оцінюючи свою вигадку. Непогана думка. А справді: чим пахне Час? Пилом, годинами, людиною. А якщо задуматися, який він – Час, тобто – на слух? Він неначе вода, струмує в темній печері, на кшталт голосів, що кличуть, начебто шерех землі, що сиплеться на кришку порожнього ящика, начебто дощ. Підемо ще далі, запитаємо, як виглядає Час? Він неначе сніг, що безшумно летить у чорний колодязь, або старовинний німий фільм, в якому сто мільярдів осіб, як новорічні кулі, падають донизу, падають на ніщо. Ось чим пахне Час і ось, який він на вигляд

і на слух». Тому суспільство буде здоровим, якщо здоровими будуть люди і не тільки у фізичному, а, в першу чергу, духовному плані. Бо лише духовність вічне джерело вічних цінностей і вічного життя, лише вона може бути основним, а головне надійним показником суспільства моєї мрії.

Отже, суспільство моєї мрії – це найперше багато справжніх «я». Людей, що розуміють свою відповідальність за змістовну наповненість не лише власного життя, а й тих кого вони оточують. Вони, нарешті, повинні усвідомити, що щастя завжди з ними, тільки очі треба розплющити. Бо як інакше побачити світло?

Література

1. Бальзак О. Гобсек / Оноре де Бальзак. – СПб. : Азбука, 2014. – 416 с.
2. Бредбері Р. Марсіанські хроніки / Рей Бредбері. – К. : Дніпро, 1988. – 592 с.
3. Уитмен У. Листья травы / Уолт Уитмен. – М. : Текст, 2016. – 368 с.

ПАНТЕЛЮК ДЕНИС ЮРІЙОВИЧ,

15 років,

9-А кл., Рожнівський навчально-виховний комплекс

«Гуцульщина» ім. Ф. Погребенника

НаУКМА Косівської районної ради

Івано-Франківської області

Науковий керівник:

Крутофіст Діана Василівна

учитель історії,

Рожнівський навчально-виховний комплекс

«Гуцульщина» ім. Ф. Погребенника

НаУКМА Косівської районної ради

Івано-Франківської області

You take the blue pill, the
story ends, you wake up in
your bed and believe whatever
you want to believe.

You take the red pill, you
stay in Wonderland, and I
show you how deep the rabbit
hole goes.

(кінофільм «Матриця»,
Морфей)

Відповісти на запитання, яким я бачу суспільство майбутнього, одночасно легко і складно. Легко тому, що з самого дитинства нас вчать розрізняти та оперувати такими поняттями, як добро і зло, добре і погано, чесно і нечесно. А тому, здавалося б, «портрет» ідеального суспільства в усіх

мав би бути однаковим: заможні, врівноважені люди, які навчилися жити у гармонії з собою і оточуючим світом. Люди сильні духом і тілом, толерантні і вільні...

Однак, на практиці, чим старші ми стаємо, тим все більше змінюються наші уявлення і бажання. Що, наприклад, означає достаток? Для когось це – дім, автомобіль, можливість забезпечити сім'ю, щорічна поїздка у відпустку за кордон. А ось для вашого умовного сусіда це мізер. У його уяві достаток починається мінімум з власного літака, яхти, вілли тут і вілли там. Без власного футбольного клубу йому теж не затишно. Звісно ж, можна сказати, що це все надмірно і навіть шкідливо. Але хіба наша думка є важливішою за його? Як це узгодити з тією ж толерантністю і правом вибору?

Проте, це лише верхівка айсбергу «проблем». Стрімке зростання рівня споживання, яке світ переживає останні кілька сотень років, теж не є безболісним. Поява нових «благ цивілізації» (від айфона до космічного супутника) навіть за допомогою сучасних засобів виробництва суттєво позначається на екології. Забруднення навколишнього середовища в багатьох випадках набуває практично незворотного характеру. А хіба можна називати ідеальним те суспільство, яке нищить і плюндрує Землю, яку ми називаємо своєю домівкою? Можливо, агент Сміт з «Матриці» був недалеко від істини, порівнюючи людство з раковою пухлиною. Що відбувається з нею, коли вона вражає більшість життєво важливих органів? Гине разом зі своїм носієм... Моторошна перспектива, правда ж?

З іншого боку усвідомлення наявності проблеми є одночасно і першим кроком до її вирішення. Обережного

оптимізму додають і останні досягнення у цьому напрямку – поступова відмова від найбільш шкідливого виробництва (Київський протокол), електромобілі Тесла, зростання частки відновлюваної енергетики в енергетичному балансі передових держав світу [2, с.108].

Так це все реальність. Але оскільки тема даного виступу дозволяє її час від часу ігнорувати, то давайте трохи помріємо.

Отже 20...1 р. Учені, які довгий час працювали над розробкою природних джерел енергії, здавалося б, досягли межі. Гідроелектростанції, енергія вітру, сонячних променів і навіть блискавки віддано служать людині і її потребам. Останні, однак, постійно зростають. Адже в ідеальному суспільстві не може бути величезної кількості людей, які помирають від інфекційних хвороб або голоду. І тут... гриміть барабани, лунайте сурми – «Еврика»!

Хто ці люди, який у них буде колір шкіри та стать, поки що приховано завісою часу. Так само важко, напевне, сказати, що було взято за основу їх дослідження – кінетика, акустика, статична фізика чи хімія? А може, геніальні вчені знайшли спосіб виробляти антиматерію, позбавили її нестабільності та навчилися контролювати енергію, що виділяється внаслідок зіткнення із частинками матерії?

«Ні-ні», – підказує тітонька Фантазія. Це буде справжнісінький вічний двигун, над яким ламали голови ще середньовічні алхіміки. Принцип його дії буде доволі простим, хоча технічні деталі зараз особливого значення не мають. Головне полягає в іншому – знайдено принципово нове, невичерпне (теоретично) і екологічно безпечне (практично) джерело енергії.

Як це відобразиться на майбутньому людства? Почнемо з позитивного сценарію.

1. Припиняться війни за енергетичні ресурси. Зростання економічного потенціалу дозволить зменшити кількість безпритульних та бідних. Хоча «послідовники» Діогена навряд чи повністю зникнуть – толерантність і свобода вибору на їх боці. Суттєво впаде рівень так званої побутової злочинності. А головне – від неї вдасться захистити дітей.

2. Озоновий шар Землі почне відновлюватись за рахунок того, що кількість викидів метану та чадного газу в повітря різко скоротиться. У свою чергу зменшиться і кількість хімічних подразників, що викликають хвороби, і збільшиться середня тривалість життя. Розпочнуться роботи з «омолодження», тобто озеленення нашої планети. Карпатські ліси та джунглі Амазонки «зітхнуть» з полегшенням: їм та їхнім мешканцям більше не загрожуватиме вимирання.

Збереження і розширенням Флори може позначитися й на її «сестрі» Фауні. З'являться нові, досі небачені, види тварин або гібридів уже відомих нам представників тваринного світу. Хоча, можливо, все буде трохи інакше. Уже на даний момент досліджено та вивчено безліч дивовижних тварин та птахів. А скільки ще відкриттів очікує на нас попереду. Візьмемо для прикладу підковоподібних крабів. Вони такі рідкісні, що їх вважають ледь не міфічними створіннями, побачити яких – велике везіння, як от «цвіт папороті», оскільки вони з'являються тільки раз на рік на узбережжі Америки.

3. У багатьох галузях у зв'язку з технічним прогресом почнеться масове впровадження роботів, що допомагатимуть людині у виконанні більш важкої та шкідливої роботи. Деякі з галузей узагалі можуть бути майже повністю «роботизованими», у зв'язку з занадто великим рівнем небезпеки для життя людини (вугільні шахти, хімічні заводи та лабораторії, вантажні та ремонтні роботи). А попереду ж освоєння Космосу! А там теж чимало труднощів і небезпек, для подолання яких знадобляться «сталеві м'язи» та «залізна» витримка і точність.

4. Пункт 3 призведе до скорочення робочого дня і дозволить людям витратити більше часу на свій духовний і фізичний розвиток. Частина людей зможе реалізувати свої приховані таланти, на що їм раніше не вистачало часу. І хтозна, скільки потенційних «да Вінчі» та «Шекспірів» вразять світ плодами своєї творчості.

And the last but not the least. Батьки нарешті зможуть приділяти належну увагу своїм дітям та їх вихованню. У цьому відношенні їх ніколи не замінить жоден найрозумніший «робот».

5. Надзвичайно важливим для ідеального суспільства є мир між країнами світу. Війна є небезпечним явищем. Гинуть люди, нищаться матеріальні та культурні цінності. Руйнуються людські душі. Кожна країна має власний інструмент війни – армію. Як і кожен інструмент, його можна використовувати як для захисту, так і для агресії. Усвідомлення цього підказує наступний можливий сценарій уникнення масштабних військових конфліктів – створення єдиних збройних сил.

Безумовно, що за сучасних умов, коли Російська Федерація веде неоголошену війну, а її військовослужбовці спільно з місцевими колабораціоністами вбивають громадян України, вищенаведена теза може здаватися не мрією, а божевіллям. Проте, оскільки мова іде про історичну перспективу, то слід відзначити, що подібне уже не раз бувало в історії. У свій час націонал-соціалістична Німеччина на чолі з біснுவатим фігурером принесла чимало страждань і крові, у тому числі і в Україну. Подібні дії завершилися закономірним фіналом – військова поразка, суд і шибениця для любителів «анексій» та «нового світового порядку». Сучасна Німеччина, попри проблеми з емігрантами та кризою в окремих країнах Єврозони, нічим не нагадує страхітливого монстра 30–40-х рр. минулого століття. Це сильна і демократична держава, з якою охоче підтримують економічні, політичні та культурні взаємини її колишні вороги. Німці зробили правильні висновки зі своїх колишніх помилок [1, с. 48].

А тому утворення наднаціональних структур, які дозволять суспільству майбутнього уникати внутрішніх війн, як способу вирішення протиріч, є значно реальнішими, аніж може зараз здаватися.

Зрозуміло, що цей шлях далеко не простий і не єдино можливий. Віддаючи належне значенню технічного прогресу, слід визнати, що в багатьох відношеннях людство продовжує нагадувати своїх далеких предків. Мораль і культура сучасної людини є далекими від ідеалу. Надсучасні технології не є панацеєю від усіх проблем. Більше того, за певних обставин вони можуть нести загрозу для всього живого на Землі. Продовження чвар і конфліктів на Землі з

часом може перерости у велику війну, в якій не буде переможених і переможців [4, с. 151].

Правила поведінки людини з моменту зародження суспільства, безсумнівно, суттєво змінилися. Моральні закони стають більш гуманними, до них увійшли такі поняття, як свобода особи, повага до особистості (зрозуміло, розвиток моральних законів розглядається на основі поведінки більшості населення й у розрахунок не приймаються окремі випадки аморальності, що існували завжди). Такий процес можна назвати моральним прогресом.

Проте, у порівнянні з технічним прогресом він видається недостатнім. Сучасна людина ще не навчилася жити в гармонії з іншими членами суспільства та оточуючим середовищем, однак вже отримала безліч інструментів, які можуть бути використані для знищення всього живого на Землі. Ось чому надзвичайно важливим є пошук і дотримання балансу між нашими технічними можливостями та усвідомленням відповідальності за свої вчинки та їх можливі наслідки.

І тут нам не обійтись без того, що ще зовсім недавно піддавалося жорстоким гонінням та критиці – вірі в Бога.

Саме вона, на думку вітчизняних науковців, дасть можливість сучасній людині «гідно відкритися людям, виявити до них почуття глибокої поваги і любові, бути вірними ідеям гуманізму та прагнути до їх реалізації у процесі своєї життєдіяльності в умовах зростаючого НТП (науково-технічного прогресу), тобто стати духовно-моральною особистістю нової цивілізації.

Союз НТП і релігії зможе допомогти побороти екологічну і духовно-моральну кризи, в яких опинилася

сучасна цивілізація і кожна молода людина. Поєднання природничих і суспільних наук та віри в Бога допоможе зменшити молодіжний екстремізм, бездіяльність, безнадійність, які породжують насилля, вуличний бандитизм, алкоголізм, наркоманію, з чим явно не справляються нинішні освітні і правоохоронні органи, залучити віруючих до НТП, бо наукове знання вже давно трансформувалося в науково-технічне»[3, с.198].

Література

1. Назаренко Н.В., Воронянський В.О. Людина і світ: [Підр. для 11 кл. загальноосв. навч. закл] / Н.В. Назаренко, В.О. Воронянський, Г.І. Назаренко, Є.М. Мануйло, М.П. Требін, О.Ю. Панфілов, Ю.Ю. Каліновський. – Харків : Сиція, 2012. – 240 с.
2. Особа і суспільство: [Підручник для 10 кл.]. / Р.А. Арчешевський, С.О. Бондарук, В.І. Бортников. – Київ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 1997. – 352 с.
3. Поліщук Н., Панченко М. Науково-технічний прогрес і духовно-моральне становлення молоді / Н. Поліщук, М. Панченко // «Наука. Релігія. Суспільство» – 2010 – № 2. – С. 197–205.
4. Семенюк Е. Філософія сучасної науки і техніки / Е. Семенюк. – Львів : Світ, 2006. – 305 с.

ПЕНКАЛЮК СТЕПАН ВОЛОДИМИРОВИЧ,

15 років,

9-А клас, ЗОШ № 12 ім. Івана Франка,

м. Івано-Франківськ.

Науковий керівник:

Федоришин Оксана Миколаївна,

вчитель історії,

ЗОШ № 12 ім. І. Франка,

м. Івано-Франківськ.

Цей світ складний і суперечливий. Потік жорстоких світлин часу змушує багатьох втрачати критичність мислення, тікати від реальності, оскільки так завжди легше. Людина опускає руки і визнає: докорінно змінити все – неможливо! А чи може життя бути ідеальним: без меркантильності, злоби, залежностей? А що, як банально почати із самого себе, зі звільнення своєї власної свідомості? Тільки той, хто справді захоче, зламає всі стереотипи, і більше ніколи не буде маріонеткою, чи то швидше заручником суспільства.

Мій зачин, скоріше, охарактеризує позицію, яка склалася за 10 свідомих років життя. Як би там не було, ідея суспільства мрії туманно окреслюється моєю свідомістю. Не буду казати про такі важливі, але, водночас, не сумісні з нашою реальністю речі, як добро, взаєморозуміння, підтримка, терпіння. Я запитую у себе знову: «Чому не реальні? Вони ж є! Але ж заберіть, хоч на деякий час, ті умови, за яких зручно творити те саме добро, щастя, благополуччя для інших, і хіба залишиться та сама сутність добра, як раніше. От саме в таких випадках проявляється

поодинокі істина, оголена, зате правдива». Такі питання я задаю собі часто. І знову переконуюсь: це зовсім не пусті слова, це та думка, яка залишиться зі мною до кінця життя. Це мій сенс! Це вільнодумство! Це те чого я прагну у цьому суспільстві – свободи думки!

Ненавиджу політику. Вона, фактично, заперечує право індивіда на власну думку. Якщо бути відвертим, тебе знищать за будь-який прояв сміливості, який буде виражений у рядках, словах, чи інших засобах відновлення справедливості. Так, політика теж частина суспільства! Чомусь ми часто відштовхуємо цю тему. Хоч вона надважлива. Саме її обговорення проявляє найгостріші і найпекучіші відчуття. У моїх мріях ідеальним є таке суспільство, в якому гостро критикують і виставляють на показ усі протиправні дії політичних діячів. І шлях до нього – не боятися цього робити!

На мою думку, все духовно високе, що нас оточує, є невичерпним. Кожне наступне покоління намагається відродити до життя вже майже мертві вічні цінності. Але потім усе починається з початку. Знову відносність усього. На жаль, так влаштоване життя і доки ми живемо у цьому коловороті – будемо піддаватись його впливу! Та ніколи не пізно прорвати завісу, вистрибнути і вигукнути, що можеш більше! А за тобою підуть мільйони! Ось таким я бачу шлях до суспільства моєї мрії!

РОМАНЮК АНДРІАНА ІГОРІВНА,

16 років,

*10-А клас, Брошнів-Осадська ЗОШ I-III ступенів,
Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, смт Брошнів-
Осада.*

Науковий керівник:

Павляк Ярослав Михайлович,

вчитель історії та правознавства,

Брошнів-Осадська ЗОШ I-III ст.,

*Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, смт Брошнів-
Осада.*

«Суспільство – це живий організм, сутністю якого є залежність усіх соціальних підсистем від економічної; це сукупність відносин між людьми, що формуються та історично розвиваються у процесі спільної діяльності.»
(К. Маркс).

Кожна людина з народження стає членом суспільства. Суспільство, в якому я живу зараз, не є суспільством моєї мрії. То яке ж суспільство я вважаю таким? Розібратись у цьому спробую, з'ясувавши, що включає поняття «суспільство».

Суспільство – це сукупність усіх видів взаємодії та форм об'єднання людей, що склалися історично, в якій знаходить вияв їх взаємозалежність. Яка ж роль людини у суспільстві? Люди пов'язані між собою численними ниточками соціальних взаємодій і стосунків, деякі з яких є стійкими, а інші виникають спонтанно. Людей у суспільство об'єднують головним чином три ознаки: спільна культура,

спільна територія та спільна ідентичність. Спільна культура передається з покоління в покоління, дає їм спільні цінності, норми, «зразки життя»; спільна територія, яку вони вважають своєю, дає їм спільний простір, місце, де вони можуть на практиці реалізовувати свої культурні візії; спільна ідентичність, тобто усвідомлення своєї приналежності до певної спільноти, виникає внаслідок відчуття людиною своєї причетності до носіїв певної культури, що реалізовується на певній території.

Держава – соціальний інститут всього суспільства, вона забезпечує багато функцій, забезпечує життєдіяльність суспільства. Її головне призначення полягає в управлінні соціальними справами, в забезпеченні порядку і суспільної безпеки.

Суспільство і держава впливають один на одного. Демократичному суспільству відповідає демократичний розвиток держави, який забезпечує цілісність суспільства, порядок та організованість здійснення життя. Цивілізоване громадянське суспільство забезпечує демократичний порядок формування важливих державних органів, здійснює гнучкий контроль за їх діяльністю, на основі закону та права. Вплив суспільства на державу прийнято вважати прямим, а вплив держави на суспільство – зворотним зв'язком. «Як тільки служіння суспільству перестає бути головною справою громадян і вони надають перевагу служити йому своїми гаманцями, а не особисто, – держава вже близька до зруйнування» (Ж.-Ж. Руссо).

Існують поняття «минуле» і «сучасне» суспільство

Минуле суспільство – це суспільство яке сформували ще первісні люди. Первісне суспільство – тривалий період в

історії людства: від виникнення людини розумної (близько 2,5-2,8 млн. років тому) і до виникнення цивілізації і державності. Разом із еволюцією людини відбувалась еволюція суспільства, можна сказати, розвиток суспільства ішов в ногу із розвитком людини. Для епохи первісності властиві такі особливості:

- антропогенез – біологічна еволюція людини. На кроманьйонці (40 тис. р. до н.е.) еволюція людини припинилась;
- формування мислення людини, її мови;
- розповсюдження людства по всіх континентах; Саме гомоєректус, що з'явився у Африці приблизно 1,5 млн. років до н.е. якимось чином прибув в Україну. Стоянку гомоєректусів виявлено біля с. Королевого в Закарпатті, на лівому березі р. Тиси. В нас цих людей назвали пітекантропи, тобто найдавніші люди;
- поряд з антропогенезом розгортається соціогенез – формування суспільних форм життя у вигляді родової, а потім родоплеменної організації;
- укладаються перші світоглядні уявлення, ранні форми релігійних уявлень, міфологічних систем.

Сучасне суспільство характеризується накопиченням знань та інформації. Воно зберегло деякі риси капіталістичного ладу, оскільки індустріальне виробництво, як і раніше, займає провідні позиції в економіці всіх держав. Новими рисами сучасного суспільства є:

- Збільшення значення інформації, та інформаційних технологій в житті громадськості;

- Зростання числа людей, зайнятих у сфері надання інформаційних послуг;
- Повсюдне використання досягнень науково -технічного прогресу: телефонів, комп'ютерів, інтернету;
- Поява електронних ЗМІ, які конкурують з традиційними друкованими ЗМІ;
- Становлення інформаційного простору: інформація набуває статусу продукту та послуги, на якій з кожним днем підвищується попит споживачів [1].

До прикладу візьмемо появу електронних ЗМІ. Люди спілкуються через соціальні мережі. У будь-якій соціальній мережі є стрічка новин, через які людина дізнається про події у світі. До електронних ЗМІ відносяться також телебачення і комп'ютер, які також не малу роль відіграють у поширенні інформації. Як нам відомо, традиційні друковані ЗМІ відійшли на другий план, мало хто із нас купляє газету для того щоб дізнатись про події у світі. Погодьтесь, користування інтернетом для читання новин є набагато зручнішим і швидшим. Наприклад, волонтери мають змогу розміщувати пост підтримки в інтернеті, щоб люди, які бажають допомогти воїнам АТО могли звернутися до автора посту і допомогти воїнам чи то харчами, чи теплим одягом.

Тобто електронні ЗМІ, допомагають покращити суспільство, зробити інформацію доступнішою, а людей – ближчими. У соціальних мережах ти можеш знайомитись і спілкуватись із людьми з будь-якої точки світу, там нема обмежень щодо висловлення власної думки. Ти можеш вести дискусію на тему, яка тобі до душі. Ти можеш допомагати людині, яка потребує цієї допомоги, чи навпаки, допоможуть тобі, якщо ти потребуєш цієї допомоги. Завдяки інтернету ти

дізнаєшся багато нового, розширюєш свій світогляд. Ти стаєш розумнішою, а якщо розумнішає людина, то покращується й суспільство, стає більш розвинутим і комфортним.

Кожна людина – це неповторна, унікальна істота, яка, на мою думку, має неоціненну роль у суспільстві, тому що кожен хороший вчинок допомагає покращити суспільство та зробити його таким, щоб кожна висловлена думка не була осуджена. Завдяки тому, що багато людей насправді прагнуть допомагати іншим і робити добро, у 1859 році виникла нова течія «Волонтерський рух». **Волонтер** (доброволець) – добровільний помічник. Саме вони роблять хороші вчинки, які допомагають покращити суспільство. До речі, відомий французький письменник-журналіст, вражений наслідками кривавої битви при Сольферіно, ініціював створення Червоного Хреста – організації, яка б працювала на волонтерських засадах і надавала першу медичну допомогу полоненим та пораненим. Принципами, сформульованими Анрі Дюраном, керуються і досі волонтерські організації усього світу.

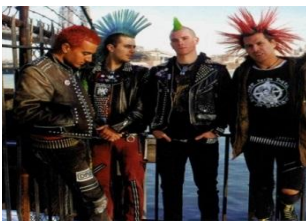
На мою думку, молодь у всі часи є генератором розвитку суспільства. Саме молоді люди визначають вектори подальшого руху соціуму, в якому вони живуть. Тому значний вплив на розвиток суспільства мають молодіжні субкультури. **Молодіжна субкультура** – це езотерична, ескейпістська, урбаністична культура, створена молодими людьми для себе; це культура, націлена на включення молодих людей в суспільство .

Розглянемо кілька напрямів субкультур і їхню цінність у суспільстві.

1. *Субкультура хіпі*. В основі ідеології хіпі лежить філософське учення, пов'язане з «рухом Ісуса». Вони сповідали ідею «непротиставлення злу насильством», були схильні до творчості. Тусовки у хіпі супроводжувалися, як правило, вживанням алкоголю і наркотиків. Для суспільства вони можуть бути корисним своїм філософським ученням. Хіпі жили за лозунгом «Give Peace A Chance» («Дайте миру шанс»). Цей лозунг був би актуальним і в наш час у зв'язку із подіями на сході. Адже кожен з нас зацікавлений жити у мирі й добробуті. Хіпі могли б поширити ідею миру у всьому світі, можливо тоді б і війн стало менше. Також ці творчі люди могли б вплинути на розвиток мистецтва. Однак їхня схильність до наркотиків мене насторожує, адже вони можуть посіяти любов до наркотиків, і тоді наркозалежних може побільшати удвоє або й втроє.

2. *Субкультура панки*. Головне гасло панків – «немає майбутнього». Вони остаточно вирішили, що змінити світ на кращий не можна, і тому на житті був поставлений хрест. У суспільство вони нічого доброго не принесуть через їхню схильність до песимізму, і велику любов до наркотиків, випивки й різних суперечок.

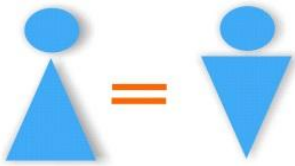

3. *Субкультура ролерів*. Це любителі роликів ковзанів. В основному, це школярі старших класів і студенти. Їхня мета – це свіжа порція адреналіну в крові. Їхнє гасло: «Рух – це життя». На суспільство вони впливають

нейтрально, не вживають наркотиків або алкоголю, не нав'язують своє світобачення іншим, що, до певній мірі я вважаю добрим. На мій погляд, приклад здорового способу життя є найкращим, який може отримати підростаюче покоління

Запорукою розвинутого суспільства є гендерна рівність. У минулому, суспільством було нав'язано, що жінка – це домогосподарка, яка крім кухні нічого не повинна бачити. Ціллю жінки було доглядати за домом і не втручатись у справи свого чоловіка. Вона не мала своєї волі і права на висловлення своєї думки. Але жінка це така сама особистість, як і чоловік, то чому вона має бути пригноблена

законами суспільства? Рівноправна участь жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності суспільства та держави є важливою умовою й гарантією утвердження демократії в

Україні та запорукою її європейської інтеграції.

У сучасному розумінні термін «гендер» був уведений у науковий обіг американським психоаналітиком Робертом Столлером наприкінці 60-х років ХХ століття. Гендер як соціологічне поняття знадобилось для того, щоб продемонструвати різницю між біологічною статтю людини і статтю як набором соціально обумовлених особливостей статусу та поведінки жінок та чоловіків, які під впливом суспільства можуть бути змінені. Гендер – це комплекс стереотипів, які призводять до формування типово жіночої або типово чоловічої моделі поведінки.

Домашня праця не оплачується. І на пенсію не впливає. І ніким не оцінюється. Розділені на двох (поміж чоловіком і дружиною), робота в домі й виховання дітей не перешкоджають жінці самореалізуватися в чомусь ще, якщо вона цього захоче. Наприклад, стати журналісткою. Середня зарплата жінок, як мінімум, на 20-40% нижча, ніж чоловіків.

Розвинені країни заговорили про необхідність гендерної рівності й почали втілювати його в життя. Найбільш яскравим прикладом є Швеція – країна, у якій наближення до гендерної рівності дало реальні гарні результати: збільшило тривалість життя, знизило частоту депресій, рівень злочинності й просто зробило велику кількість людей суб'єктивно щасливими. Я вважаю що якби жінка і на далі не мала право вибору, то це б призвело до розколу суспільства, жінки бунтували б, і хтозна чим ще могло обернутись пригноблення жінки соціумом.

Суспільство у якому я живу далеко не ідеальне. Є певні чинники, які заважають мені вважати суспільство – суспільством моєї мрії, такі як

➤ *корупція*. Щодня в світі, як повідомляють ЗМІ, борються з корупцією. Та яким чином вони це роблять? Арештовують корупціонерів та відпускають за хабарі? Не вірю жодному слову про боротьбу з корупцією. Якби не було корупції жити було б набагато простіше;

➤ *расизм*. Невже люди думають, що вони ліпші від когось лиш тому, що

народились з іншим кольором шкіри? Що змінилося від того, що він жовтошкірий а ти білошкірий? Невже і правда важливо якого кольору шкіра у людини, якщо її душа прекрасна? Особисто для мене це нічого не означає. Мені неприємно слухати, як людину принижують або ще гірше застосовують насилля через расові упередження;

➤ *війна.* Вивчаючи історію у школі, я не раз читала про війни в тій чи іншій країні. Вивчала Першу світову війну (28 липня 1914 р. – 11 листопада 1918 р.), Другу світову війну (1 вересня 1939 р.– 2 вересня 1945 р.), мені було жаль тих людей, які загинули там, та я ніколи не відчувала такого жалю, як відчула 22 січня 2014 року під час штурму на вулиці Грушевського у Києві. Коли за нез'ясованих обставин було розстріляно, викрадено, жорстоко побито молодих юнаків, які відстоювали свої права. Наскільки людина може бути жорстокою щоб убити іншу людину? Мені здається, що на таке здатна тільки душевно хвора людина. Сьогодні нам всім відомо про «Небесну сотню» та чи тільки сотня загинула? Хто та навіщо розпочав війну на сході України? За що помирають юнаки? Вони помирають... А Україна не змінюється... Я впевнена кожен із них мріяв про щасливу сім'ю, дехто мав кохану і дітей, але багатьох з них вже більше ніхто ніколи не побачить. Кому потрібна така країна? От і мені не потрібна.

Складно уявити життя без суспільства, та ще складніше жити в суспільстві, в якому не дають розвиватись особистості, в суспільстві, в якому вже все вирішили за тебе. Тому кожна людина, в тому числі і я, хоче побудувати суспільство, у якому ти можеш вільно висловлювати свою

думку і не боятись, що тебе осудять чи будуть сприймати як божевільного.

Отже, суспільство моєї мрії – це щасливі люди, які не бояться висловлювати свою думку, які можуть проявити власну індивідуальність. Це вільне спілкування. Це суспільство, у якому всі рівні незалежно від нації, кольору шкіри, зовнішності чи статі. Це суспільство, у якому немає насильства, війни, корупції. Це суспільство, в якому ти можеш бути собою!

Література

1. <http://moyaosvita.com.ua/suspilstvoznnavstvo/suchasne-suspilstvo/>

СЕМЕНЮК ІЛОНА ВАСИЛІВНА,

15 років,

9-А кл, Рожнівський навчально-виховний комплекс

«Гуцульщина» імені Ф. Погребенника

НаУКМА Косівської районної ради

Івано-Франківської області

Науковий керівник:

Крутофіст Діана Василівна,

вчитель історії,

Рожнівський навчально-виховний комплекс

«Гуцульщина» ім. Ф. Погребенника

НаУКМА Косівської районної ради

Івано-Франківської області

Ми всі живемо в суспільстві, в колі рідних та близьких нам друзів, шукаємо своє місце в соціумі. Усі ми і складаємо історію. Ми можемо її творити. Одні уміють жити в гармонії зі світом, інші – бунтарі, яких світ ламає в певний час... Найвища мудрість – знайти золоту середину між власними інтересами та інтересами держави, суспільства. Якщо це буде зроблено, усі ми відчуємо значне полегшення. Кожен з нас зациклений на своєму буденному житті, нам не важливо те, що відбувається за межами нашого дому, міста, села та навіть країни.

Світ, у якому ми живемо зараз – складний. І те, що, ми зіткнулися з такою проблемою, як занепад моральних принципів, на мою думку, є наслідком нашого особистого морального занепаду. Деякі люди зовсім не цінують щирість, справедливість, дружбу, любов. Ми перестали довіряти один одному. Людство стає жорстоким. Кожного дня у ЗМІ ми

чуємо про вбивства, терористичні акти, шахрайство, і це ще далеко не кінець цього жахливого списку.

Здається, що люди забувають про те, що найкраще в житті – безкоштовне. Друзі, сім'я, щастя, любов, посмішки – усе це ми отримуємо зовсім задарма! Сучасні люди цінують зовсім не це. Для більшості не є важливим те, що ти відчуваєш, чого ти бажаєш, чого ти досягнув або чого прагнеш досягнути. Їх цікавить хіба що бренд твого одягу, модель телефону, марка машини і тому подібне. Нікому не важливий твій внутрішній світ, бажають лише, щоб ти дорого одягався, гарно жартував і не застрягав у дверях. Мало хто розуміє, що дивлячись на людину або спілкуючись з нею, ми бачимо тільки обгортку, ми знаємо її ім'я, але не знаємо її історію. Жахливо те, що нам цього достатньо! Людство збідніло, навіть якщо не дивитись на матеріальні блага деяких людей. Світ засіює меркантильність, жадібність та дріб'язковість [4, с. 98].

Люди не співпереживають один одному, кожен бажає працювати тільки на свою власну вигоду, а не на користь, наприклад, свого міста чи, що ще глобальніше, своєї рідної Батьківщини. У всіх свої проблеми, і кожен старається вирішити їх будь-якими шляхами. Те, що зараз наша держава переживає не найкращі часи також впливає на моральний занепад людей. Масове безробіття та криза – це те, що зараз ми переживаємо і обговорюємо найчастіше. Люди завжди поспішають, багато хто нелегко працює, щоб хоч якось прожити. То ж про які цінності може йти мова? Якщо нас зараз цікавить одне – що зробити для того, щоб мати непогані матеріальні блага. Звичайно, не можна ставити матеріальне вище над моральним. Мабуть, це і є серйозною

проблемою, з якою ми зустрічаємося дуже і дуже часто. Хіба можна бути задоволеним своїм життям, спираючись на те, що ти високо моральна людина, а при цьому жити у злиднях?

Людям все важче і важче знаходити один в одному моральні якості. Можливо, це помітно і не з самого початку спілкування з людиною, але коли починаєш заглиблюватися у зміст розмов, то розумієш, що не так все чудово, як здавалося спочатку [1].

Ідучи додому, я бачу сіру картину нашого життя. Всі стали байдужі, безсердечні. Невже так важко допомогти людям похилого віку? Поступитися їм місцем в автобусі, перевести їх через дорогу чи понести їхні важкі сумки. Ми забуваємо все, заклопотані своїми проблемами, ми стали чужими для нашого суспільства. Ми зовсім не допомагаємо тим, кому це дійсно потрібно, просто зараз, в цю хвилину.

Задумайтесь, а якби ви були в такому становищі, як і ті ж самі люди похилого віку. Ви йдете тими ж самими вулицями, що й вони, несете ті ж самі важкі сумки, заходите в метро чи автобус, та ніхто не поступається місцем, ніхто не встає та навіть не зважає на вас. Це все ви зрозумієте тільки тоді, коли самі постарієте і зустрінетесь віч-на-віч з такими ж проблемами.

У нашому житті є безліч непорозумінь, ми широко переживаємо їх, але коли настає скрутна хвилинка, раптом все змінюється. Всі дріб'язкові незручності стають мізерними і незначущими, а натомість приходить усвідомлення реальності нашого життя, що так уміло прикрашалися ЗМІ. Раптом спала завіса ілюзій, і перед нами постає реальна картина ситуації, що відбувається на нашій землі, на нашій

Батьківщині. Тепер кожен з нас відкрив справжню сутність того, що відбувається навколо.

Одні виявилися боягузами, інші ледарями, які лише вміють гарно говорити, але були й інші, чисельність яких найбільша. Це – герої. Правду кажучи, я навіть не очікувала, що їх виявиться в нашій країні так багато. Солдати, волонтери, всі, хто допомагав і допомагає. Хтось робив це менше, хтось більше, але жоден не залишився байдужий. Багато хто говорить, що в наш час люди стали злі, але це не так. Ми бачимо на сьогоденному прикладі, що Україна сповнена добрих і самовідданих державі людей, які борються за наше майбутнє, за наше життя

Одна з головних проблем є війна. Холодна та безжалісна. Що з вами? Схаменіться! Перестаньте! Гинуть люди. Ми люди однієї крові, одного походження – слов'яни. До чого це привело? Хтось навіки залишився без батька, не побачить більше рідного обличчя, не обніме знайому до болю людину. А як же матері, які з болем в серці відправляли свого сина на фронт? Кожну ніч молилися за них, просили Бога повернути рідну кровинку додому. Не повернуться. Ми ніколи не забудемо імена тих, які не переступлять поріг рідного дому, тих, які назавжди покинули наш прекрасний, хоча і грішний, світ. Та історія свідчить про те, що вже не вперше нашу країну хочуть зробити залежною від інших держав.

Зараз, саме зараз, ми повинні підтримати тих, хто живий. Тим, хто не має ні сну, ні відпочинку. Тим, хто кожен день чує свист куль і снарядів, бачить смерть своїх друзів. Лише відчуваючи нашу небайдужість, вони продовжують боротьбу, бо знають, що за ними стоїть народ України.

Допомога військовослужбовцям може бути різною. Головне мати бажання. Навіть ті душевні листи від дітей надихають їх, дають насагу далі жити і воювати. Але, на жаль, на одному бойовому духові перемоги не отримати, голими руками ворога не здолати, і від одного нашого бажання куля повз не пролетить.

Ніхто не забув ту велику трагедію – Другу світову війну. По всій Україні стоять пам'ятники загиблим героям. Зображені вони так, наче сама історія вихопила солдатів з бою і поставила на сторожі миру. Вони застигли на віки щоб завжди нагадувати людям про страхіття війни, про загиблих героїв, що поклали свої голови заради миру. Інколи здається, що весь навколишній світ плаче, згадуючи важку долю України [1].

На що перетворився наш світ? По телебаченню одне насильство, крадіжки, вбивство. Коли ми нарешті увімкнемо телепередачу новин та почуємо слова: «Сьогодні все добре, ясна погода, без хмар, жодного вбивства – тільки щасливі обличчя українців, які горді за свою державу». Тоді кожен українець пишався би своєю державою. А зараз... Ми наче в лотереї. Чи випаде нам щасливий квиток в світле майбутнє? Чи станемо ми – українці – тією нацією, яка досягла своєї мети?

А в якому суспільстві ми хочемо жити? Для цього кожен з нас має сам собі поставити це питання та почати рухатися в тому напрямку, який самі уявно накреслили. Людина, тільки почавши з себе, може змінити світ, потрібно лише мати бажання. У житті є багато проблем, але тільки з терпінням і вогнем в серці ми можемо подолати всі перешкоди.

А ти віриш в ідеальне суспільство? Яким на твою думку, воно має бути? У якому суспільстві хочеш жити ти? Наше життя – це складний механізм. Секунди складаються у хвилини, хвилини – у години, години – у дні, тижні, місяці, роки. Жодна людина ще не навчилася зупиняти час. Так само нікому ще не вдалося змусити час бігти у зворотному напрямку. Саме тому так важливо не гаяти свої дорогоцінні миті життя, а намагатися встигнути зробити якомога більше корисного для своєї держави, можливо, ми саме те покоління яке кардинально змінить майбутнє нашої країни.

А суспільство моєї мрії існує просто зараз. Це – українці, це патріоти моєї держави. Історія гартувала їхні характери. Звертаючись до історичного минулого української нації, осмислюючи його духовні цінності, я бачу в своїх співвітчизниках кращі риси наших предків, які були носіями гуманності, патріотизму, волелюбності. Ознаки моральності і культурності людини виявляються у її ставленні до батьків, до минулого, в повазі до своєї нації... Я вірю в силу розуму нашого народу, який повинен сам вирішувати свої національні проблеми, а не чекати допомоги зовні. Доля України в наших руках. Виховання національної свідомості нерозривно пов'язане з розквітом добробуту народу. Ми – продовжувачі прекрасних і величних традицій наших дідів і творці майбутнього України. «Велич нації зовсім не вимірюється її чисельністю, як велич людини не вимірюється її зростанням», писав В.Гюго, французький письменник.

І, насамкінець, хотіла б процитувати давньоримського політика і філософа – Цицерона: «Ми любимо батьків, любимо дітей, близьких, родичів, але всі уявлення про любов

до будь-чого об'єднанні в одному слові – «Вітчизна»[3, с.185].

Література

1. Білецька Л. В. Українське суспільство та його цілісні орієнтації в умовах перехідного періоду [Електронний ресурс] / Білецька Л. В. – Режим доступу: www.info-library.com.ua/books-text-11461.html
2. Конституція України. – К., 1996. – 80 с.
3. Назаренко Н.В., Воронянський В.О. Людина і світ: [Підр. для 11 кл. загальноосв. навч. закл] / Назаренко Н.В., Воронянський В.О. – Харків : Сиція, 2012. – 240 с.
4. Особа і суспільство: [Підручник для 10 кл.] / Р. А. Арчешевський, С.О. Бондарук, В.І.Бортников. – Київ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 1997. – 352 с.

СЕРГЕСВА ТЕТЯНА СЕРГІЇВНА,

16 років,

*10-А, Рожнівський навчально-виховний комплекс
«Гуцульщина» імені Ф. Погребенника
НаУКМА Косівської районної ради
Івано-Франківської області.*

Науковий керівник:

Крутофіст Діана Василівна,

вчитель історії,

*Рожнівський навчально-виховний комплекс
«Гуцульщина» ім. Ф. Погребенника
НаУКМА Косівської районної ради
Івано-Франківської області.*

Проблеми життя не
вирішуються на поверхні,
їх рішення – лише в
глибині.

(Л.Вітгенштейн, австро-англійський філософ)

Події, які відбуваються на теренах України, дають зрозуміти нам, що ідеальне суспільство – це те, в якому нема війни, де не гинуть люди. Споконвіків Україна боролася за незалежність. Завжди хотіли нашу неньку пошматувати, забрати собі ласий кусочок найкращої у світі землі, по якій ходили Тарас Шевченко, Іван Франко, Григорій Сковорода, Леся Українка, Олександр Довженко. Їхнє слово, як гострий меч, ранило ворогів. Гортаючи сторінки підручника з історії, усвідомлюю, який нелегкий шлях пройшла наша держава. За нашу незалежність заплачено дорого. І, здавалося б, після

сотні років боротьби настав цей заповітний день. 24 серпня 1991 рік зоря волі зійшла назавжди над Україною. Вона незалежна. Потроху відроджувалась наша нація, шукала щось своє, особливе [1].

Українці працювали день і ніч, всіх об'єднувала єдина мрія – залишити гідну країну для майбутніх поколінь. Та недовго сонце світило, недовго сяяли посмішки на людських обличчях: знову заgrimіли постріли на рідній землі. Але вороги прорахувались, бо народилось нове покоління українців, у жилах яких тече кров наших славних предків.

У цей нелегкий час кожен малює в своїй уяві ідеальне суспільство. Його створити важко, але недарма кажуть: «світ створюють мрійники». Все, що існує довкола, колись було чисею мрією. Навіть донедавна незалежність України була маревом, а тепер ми святкуємо її двадцять п'яту річницю. Однак, як виявилось, тоді, мало хто уявляв, що робити далі, як будувати незалежну Україну, яке майбутнє створювати. Справжніх мрійників стало мало, а суспільство охопила боротьба за матеріальні цінності. Водночас, сучасний світ дуже швидко змінюється. І чи буде Україна лідером, чи лише сировинним додатком інших сильніших країн – все це залежить від того, які мрії та ідеї ми сьогодні покладемо в основу нашого спільного майбутнього.

Для мене головною ідеєю є розвиток екологічної культури. Адже матінка природа така тендітна і її легко скривдити. Використання ядерної зброї, наслідки освоєння космосу – все це призвело до численних проблем, таких як: глобальне потепління, «озонові дірки», кислотні дощі тощо. Я мрію про численні акції щодо озелененню нашої країни. Кожен має зрозуміти, що ідеальне суспільство починається з

нього. Адже, як казав англійський мислитель та економіст Д. Мілль, «гідність держави залежить, у кінцевому рахунку, від гідності особистостей, які її утворюють» [2, с.50].

Невже людям буде неприємно відпочивати у чистих парках, гуляти по не засмічених доріжках? Можна розглянути ідею введення штрафів, як наприклад у Голландії, Польщі та Америці. Потрібний стимул! У суспільстві моєї мрії все взаємопов'язано. Я вважаю, що освічена і культурна людина не буде смітити і подавати поганий приклад. І тому також важливим завданням для нас є створення бірж праці. Це суттєво змінить ситуацію, адже і власникам фабрик, заводів і підприємств буде легко знайти людей на ті чи інші посади, так і простому народу буде де працювати. Так ми зменшимо відсоток безробітних у країні, відкриється багато нових можливостей. Запрацюють закриті фабрики, відновиться експорт та імпорт, підніметься заробітна плата, зменшиться кількість безхатченків. З'явиться можливість підвищити працездатність суспільства, надати робочі місця молоді, яка все частіше змушена виїжджати за кордон по кращу долю, а це в свою чергу зменшить витоки перспективного і ерудованого інтелектуального потоку з країни. Якщо в більшій мірі наше безпечне перебування на Землі залежить від нас, то гарні умови для самореалізації повинна забезпечити саме влада [3, с. 96].

Не менш важливою є також робота в'язниць. Адже там знаходяться люди з тяжкою долею, в кожного з них своя історія. У когось було важке дитинство, а хтось подумав, що в нього немає іншого вибору і став на цю криву і темну стежину. Про їхній стан також потрібно потурбуватися. На

мою думку, найкращу тактику обрали американці. У них у камері може знаходитися не більше двох людей. В деяких в'язницях термін перебування може зменшитися від кількості прочитаних книг. Потрібно пам'ятати, що в аморальних умовах життя засуджених, ми можемо виховати ще гіршого злочинця [4].

У наш час чи не найбільший вплив на підростаюче покоління мають соціальні мережі. Адже потрібно розуміти, що при неправильному використанні інтернет-ресурсів можна нашкодити людині. Можна кардинально помінати її психологію, що згубно відіб'ється на здоров'ї, але найгіршим я вважаю те, що саме соціальні мережі вбивають істинне «я».

Суспільство моєї мрії починає відроджуватися, встановлюватися свідомою ланкою сучасного соціуму. Воно толерантне до кожного громадянина, співчутливе до чужого горя, спроможне допомогти нужденному. У ньому немає жодних ознак расизму, немає етнічних та міжконфесійних конфліктів [5, с. 537].

Таке суспільство позбулося масової комп'ютеризації і відновило всі духовні цінності. Освічені і висококваліфіковані кадри працюють на високооплачуваних посадах, впевнені в завтрашньому дні, ведуть здоровий спосіб життя та займаються спортом. Такі люди знайдуть компроміс у вирішенні будь-яких питань і проблема військової потужності держави відійде на задній план. Таке суспільство береже природу, вважає себе частинкою її, а не господарем над нею. З впевненістю стверджую, що воно зможе дати великий культурний внесок до світової скарбниці.

Суспільство моєї мрії неповторне. Кожна людина там є особистістю. Там не існує горя, кожен веселий, нікому не нудно, і ніколи не буває смутку, особливо сліз. Не існує також і хвороб, які приносять біль і страждання, вбиваючи в людині саму себе. Кожен має трудитися по совісті, при цьому любити те, що він робить. Ніколи не буває воєн, адже всі один одного цінують, кожен в чомусь корисний, ніхто не хоче і не має права поставити себе вище іншого, тому що в моєму світі панує справедливість. Немає брехні, є тільки правда, істина. Тут люди звертають увагу на душу, на серце іншої людини, а не на зовнішність або ж його статус. Всі люди талановиті, хтось вміє писати вірші, багато вміють співати і створювати прекрасну музику, яка приносить тільки гармонію і спокій, задоволення і насолоду. Я б хотіла жити в суспільстві, в якому немає одноманітності, а кожна подія насичена масою емоцій, причому тільки позитивних і кожен новий день несе незабутню пригоду. Таким чином жити стає набагато цікавіше.

Звісно, я розумію, що це все тільки мрії, але якщо кожен почне виховувати в собі свідомого громадянина держави і ставити в пріоритет духовні цінності, ми зможемо разом досягти результату. Хотілося б, щоб саме таке українське суспільство стало еталоном світової культури

Література

1. Бобик О. Про Україну і суспільство майбутнього [Електронний ресурс] / Бобик О. – Режим доступу: www.ar25.org/article/pro-ukrayinu-i-suspilstvo-maybutnogo.html

2. Назаренко Н.В., Воронянський В.О. Людина і світ: [Підр. для 11 кл. загальноосв. навч. закл.] / Назаренко Н.В., Воронянський В.О., Назаренко Г.І., Мануйло Є.М., Требін М.П., Панфілов О.Ю., Каліновський Ю.Ю. – Харків : Сиція, 2012. – 240 с.
3. Особа і суспільство: [Підручник для 10 кл.] / Р. А. Арчешевський, С.О. Бондарук, В.І.Бортников. – Київ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 1997. – 352 с.
4. Проект «Венера»: кращий світ Жака Фреско [Електронний ресурс]. – Режим доступу: mrvigner.pp.ua/proekt-venera-utopicnyj-svit-zhaka-fresco/
5. Філософський енциклопедичний словник. – К. : Абрис, 2002. – 744 с.

ШМІЛЯК МИХАЙЛО МИХАЙЛОВИЧ,

17 років,

1 кл., Рахівська ЗОШ І-ІІІ ст. №3,

Закарпатська обл., м. Рахів.

Науковий керівник:

Козурак Галина Петрівна,

вчитель історії Рахівської ЗОШ І-ІІІ ст. №3

Хто визначає майбутнє? Поширена думка, що – той, хто більш уперто вірить у своє бачення. Правда, у кожної людини є межі сфери впливу і можливості контролювати дійсність. У кращому випадку, індивідуальне, суб'єктивне бачення підхопить зацікавлена група активістів і, популяризуючи нову версію правильного, більш «справедливого», суспільства, досягне переваги критичної кількості задіяних осіб, щоб нова реальність почала матеріалізовуватись. Так формувались нові релігії, суспільні теорії, світоглядні концепції про те, куди і навіщо іде людство в цілому і кожна особа зокрема.

Чи дійсно в Україні з'явився шанс оновити всі сфери життя? Моє суб'єктивне бачення і щире бажання ствердне.

Але гірка реальність часто наводить приклади, коли навіть у впливових посадовців та громадських активістів опускаються руки. Велике, інертне українське суспільство, яке застрягло в мелодрамах, серіалах та ток-шоу, втратило смак до самоуправління. Все мало б початись із усвідомленого аналізу власних мрій, бажань та вибору механізму їх досягнень в юному віці кожним громадянином, а потім покрокового руху до близьких і далеких перспектив, по дорозі використовуючи всі шанси, які щиро дарує доля.

Перед нами стоїть завдання перетворити поодинокі приклади активності на стрімкий потік свідомих дій цілого суспільства. Керуючись законом синергії, розрізнену сукупність потрібно перетворити в організовану якість.

Можливо, потрібно знайти у кожної цільової групи наболілу проблему, колективно виробити спосіб її вирішення і спільно порадити маленькій перемозі. А потім процес переросте в ланцюгову реакцію.

Все має початися із інноваційної ідеї, аналогів якої досі суспільство не відчувало. Новий шлях завжди лякає, але цікавість змушує діяти (розуміємо, що ризик завжди має бути в міру обдуманим і зваженим).

Цільовою аудиторією мала б стати молодь, яка почала б генерувати свіжі погляди на сьогоднішнє, критично аналізуючи його, висуваючи запити щодо відповідності системи, в якій «пощастило» народитись, власним потребам, бажанням, уявленням про справедливість і щастя.

У реальності молодь не залучається до дійсно важливих подій, до їх обговорення і прийняття доленосних рішень. Але це саме та група суспільства, яка здатна генерувати нестандартні підходи до зашкарублених проблем.

На мою думку, першочерговим і життєво необхідним для ефективного нового українського суспільства є необхідність створити простір, в якому б цілеспрямовано культивувалась творча, небайдужа, гіперактивна група молоді, яка б усвідомлювала значення свого внеску в розвиток соціуму. Тобто, прагнула б не лишень самоствердитись як особистість та «вибити собі місце під сонцем», формуючи власну зону комфорту, але й мала б

потребу розширити її, якщо не на всю планету, то хоча б до розмірів власної країни або населеного пункту.

В якому суспільстві народилися ми? Далекому від досконалого.

Важкувато проектувати справедливий соціум, маючи сукупність не ідеальних людей. Проблема не в моделях, які пропонували філософи різних епох, а в тому, з якою реальністю готове змиритися населення в той чи інший момент часу.

Перед сучасним суспільством нависли реальні загрози, здатні стерти людство як біологічний вид з лиця Землі. Порушення еко-балансу, ядерна загроза та соціальний вибух. І що ж ми спостерігаємо: науковці наввипередки розробляють рецепти запобігання наближення цих катастроф, не поєднуючи їх в загальну концепцію. Хоч саме на стику наук формується більш прогресивне бачення. Чому ж тепер навпаки – кожна наука вузько трактує те чи інше суспільне явище? До того ж, те, що для економіста «благо», для еколога «смерть». З'являються сумніви, що апологети цих двох наук домовляться про єдине «правильне» суспільство майбутнього.

Також, «сильні світу цього» не беруть рекомендації наукових аналітиків до уваги, граючи кожен «свою гру», вважаючи, що катаклізм буде ще не скоро, і їх він не зачепить. Тож, попри всі заклики екологів скоротити надмірне споживання і перейти на альтернативні джерела енергії, спостерігається не тільки розширення видобутку паливних корисних копалин, але й запекла боротьба за вплив на території де ще є залишки чорного золота, бряцання ядерною зброєю та намагання слабших держав протистояти

тиску на свої національні уряди, шляхом розробленням власних ядерних програм, наражаючись на санкції.

Якщо ж спуститися на грішну землю, то попри всю привабливість ідеї спільного європейського дому, ЄС зараз проходить випробовування на міцність, розробляючи конструктивні механізми подолання власних серйозних внутрішніх проблем, які стали результатом економічної політики, виробленої бюрократами у Брюсселі та Єврокомісією, під тиском НАТО і великих банків, переважно німецьких. Ця політика має сенс з точки зору її творців. З одного боку вони хочуть виплат їхніх небезпечних і ризикових кредитів, а з іншого боку все це руйнує систему соціального захисту суспільства. Але саме система соціального захисту – це один з найбільших внесків Європи до сучасного суспільства.

Іншою проблемою у Європі є причини крайнього расизму. Раніше цього не було видно, бо ж населення у Європі було таким собі більш-менш однорідним. Бо якщо всі блондини з блакитними очима, то й расизму немає. Але як тільки населення починає змінюватися або приїждять біженці, тут і з'являється расизм.

Також одним з найбільших ризиків глобальної стабільності і, отже, економіки, є міжнародний конфлікт. Важливим завданням для країн ЄС є запобігання війни в своїй частині материка. Європа розуміє причини політики Путіна, бо сама ідея, що Україна може долучитися до будь-якого західного військового альянсу, буде неприйнятною для будь-якого російського лідера. Все це йде корінням у 90-ті роки, коли розвалився Радянський Союз. Горбачов погодився, що Німеччина об'єднається і вступить до НАТО.

Тут малося на увазі, що НАТО більше не розширюватиметься на схід. Росію спровокувало розширення Клінтоном НАТО аж до її кордонів. А зараз новий парламент України, легко може знайти 300 голосів за те, аби увійти до НАТО. Це не захистить Україну, а загрожує ще більшою війною. Тут йдеться про серйозну стратегічну загрозу Росії, на яку будь-який російський лідер відреагував би. ЄС і МВФ готові допомагати не стільки коштами, скільки знаннями і досвідом.

Тож Україна може стати генератором ідей, що вирішать не лише наші власні але й загальноєвропейські та загальнолюдські проблеми. Саме хвиля творчих суспільствознавчих конкурсів, діючи «м'якої силою», скеровує увагу молоді на моделювання альтернативної реальності, що мало б привести до появи в майбутньому нової прогресивно мислячої течії в українській суспільній думці, допоможе українцям усвідомити свої бажання, бо не має гіршого ніж безцільне «тупцювання по граблях».

Суспільство мрії повинно зосереджуватись на глобальних проблемах. Тобто для реалізацій своїх мрій, воно повинно виконувати дії, які на даний момент для нього є важкими. Насамперед нам потрібно знати, що ми живемо інформаційний час, який дає людству великі можливості для самореалізації в різних аспектах розвитку. Прийшов час для створення найкращого балансу між розумом і емоціями. Майбутнє – найвищий суддя, і саме тому ми повинні набрати повну швидкість, перед тим як прорватися в майбутнє. І цим розбігом є історія всього людства.

Звісно слід пам'ятати про доквілля. Ми не повинні забувати, що ми взяли планету ненадовго у своїх дітей, і

повинні повернути її в кращий стан, зберігши її численний скарб. Щоб жити у гармонії з природою, потрібно зрозуміти її закони. Нові технології можуть служити тільки для ще кращого захисту навколишнього середовища. Вибираючи між робочими місцями і природою, ми повинні віддавати пріоритет навколишньому середовищу.

Щоб виробити правильне суспільство, у нас повинне бути деяка стратегія. У стабільному суспільстві вона може бути незмінною. У менш стабільному світі вона трохи змінюється. Вся суть в тому, що коли реформи прискорюються, зростає й необхідність переогляду стратегії.

Зміни для кожного із нас відбуваються по-різному. Хтось прагне їх і йде до майбутнього, вітає все нове, вбачаючи в тому нові можливості. Дехто живе теперішнім, їх хвилює тільки теперішній час, а майбутнє для них буде як теперішнє. Для самореалізації суспільства майбутнього слід розуміти, що потрібен певний поштовх, тобто ми повинні захотіти цього, і бажано до цього іти.

Наступним кроком для вступу в суспільство мрії є усвідомлення того, ким насправді є людство, ураховуючи всі його помилки, всі неправильні дії, які воно робить. Майбутнє весь час наближається із швидкістю в 60 хвилин за годину. Години перетворюються в дні, дні – в тижні, тижні – в місяці, місяці – в пори року, пори року – в рік, роки – в десятиліття, десятиліття – в століття, століття – в тисячоліття, і так можна перераховувати безкінечно, тому що у часі немає кінця. Час сам по собі є безкінечним. Але чи правильно ми його використовуємо. Тому що для кожної людини відведений свій час і говорити про те, що відкладання на завтра є

правильним, є для людства різким гальмуванням у розвитку, як духовного, так і розумового.

Думайте про майбутнє як про світ можливостей, світ мрії, як про великий простір, в якому й здійснюється майбутнє. Простір мрій великий і дає нові ідеї для кожного. Небезпека полягає в недооцінці цього простору. Занадто часто ми оцінюємо спектр можливостей, спираючись на сучасні уявлення з деякими додатками. Світ можливостей майбутнього завжди більше, ніж можна собі уявити.

Історія людства показує, що люди не могли жити без війн. Починаючи із стародавніх часів і закінчуючи цими днями, ми бачимо, що війни є частиною самої людини. Отож, якщо судити по цьому, можна сказати, що люди весь час між собою конкурують. Я вважаю, що потрібно визначити правильне русло для цього, тобто потрібна правильна конкуренція між людьми. Звісно, не потрібно забувати про владу, саме вона вирішує, як керувати людьми і для чого, і потрібно, щоб її вибір був правильним і рішучим, щоб діяла на користь людям.

Отже, складовими суспільства мрії повинні бути:

1) Мрії (люди повинні навчитись мріяти, і йти до своїх мрій, тому що основою успіху є наші мрії, тільки вони допоможуть нам іти вперед, не дивлячись назад, забуваючи помилки, позбуваючись ворогів).

2) Взаєморозуміння (щоб жити у правильному суспільстві, люди повинні почати розуміти один одного, і мати добрі наміри, допомагаючи іншим).

3) Розвиток науки (на мою думку, відбувається наближення суспільства технологій, і щоб його покращити, люди повинні розвивати науку в усіх напрямках).

4) Свідомість молодого покоління (саме за нашими дітьми іде майбутнє, тільки ми можемо їх настановити на правильний і вірніший шлях, щоб вони не наступали на ті ж граблі, на які колись ставали ми і наші предки, вони повинні бути кращими за нас, і тоді вони пізнають краще життя).

5) Відновлення екології (екосистема дає людству все, при цьому воно нічого не віддає природі натомість; повинна відбутись повна зміна використання ресурсів Землі на її користь).

6) Пошук інших планет (я вважаю, що ми повинні шукати інші планети для життя людства і освоювати космос, що допоможе людству вижити при повному використанні всіх ресурсів Землі).

Отже, сама по собі концепція існування суспільства мрії можлива. Починаючи із наших предків, до сьогоднішніх часів, ми, «людство», весь час ішли до суспільства, в якому будемо краще жити, розвиваючись при цьому як інтелектуально, так і духовно. «Все, що існує на світі, колись було мрією», ці слова видатного американського письменника Карла Сенберга розказують нам, що все, колись бажане нашими предками, було простою мрією. Ми повинні йти вперед, не дивлячись ні на що, тільки об'єднаними силами ми зможемо подолати всі труднощі, які на нас чекають у майбутньому, і повинні завжди бути один до одного доброзичливі, тому що тільки ми, і ніхто крім нас цього не зможе зробити. Щоб досягти цього ми повинні зберегти нашу духовність; старатись робити лише добро, яким б важким воно не було; весь час думати про майбутнє, бути в «добрих стосунках» із природою, тому що саме вона подарувала нам життя; багато мріяти, дбати про своїх дітей і

доглядати за молодим поколінням; розвивати науку, технології; весь час іти до нерозкритого; це дасть змогу людині стати на щабель вище й піти впевненим кроком до суспільства нашої мрії.

Література

1. Йенсен Р. Общество мечты / Ролф Йенсен». – СПб: Stockholm School of Economics, 2004. – 179 с.
2. Гоббс Т. Левиафан / Гоббс Томас. – М.: Мысль; 2001. – 240 с.
3. Руссо Ж. Про суспільну угоду або принципи державного права / Жан-Жак Руссо. – Port Royal. – 15 с.

ПРИМІТКИ:

Наукове видання
Я І СУСПІЛЬСТВО МОЄЇ МРІЇ

**ЗБІРНИК УЧНІВСЬКИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ ІЗ
СУСПІЛЬСТВОЗНАВСТВА**

Учнівські наукові праці друкуються із збереженням
авторського стилю українською мовою

Технічний редактор, коректор: *О.Я. Дойчик*
Оформлення обкладинки: *М.М. Дойчик*

Scientific edition
THE SOCIETY OF MY DREAM

**SENIOR PUPILS' ESSAYS:
COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS ON SOCIAL STUDIES**

Senior pupils' essays are published in Ukrainian
with the original authors' styles preserved

Technical editor *Oksana Ya. Doichyk*
Cover design *Maksym M. Doichyk*

Підписано до друку 28.05.2016 р.
Формат 17х23, умовних друк.арк.11,125
Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman», Cambria
Друк на різнографі.
Тираж 100. Замовлення № 28

ФОП Богдан Кузів
Св. В02 № 603719 від 26.12.2006 р.
Св.вид. ІФ № 37 від 12.07.2010 р.
м. Івано-Франківськ, вул. Софії Галечко, 4/1
e-mail: kuziw@ukr.net
тел.: (0342)-731-741